
ZEMĚDĚLSKÁ PŮDOHOSPODÁŘSKÁ ŠKOLA

Kč 15,–

5 leden
2003–4
66. ročník

Vavřín ušlechtilý/Vavřín bobkový
(*Laurus nobilis*)

Ve starověku a středověku se jím věnčili básníci a vítězové i mladí absolventi univerzit, kteří byli „bacca laureanti“, tj. bakaláři. V současnosti slouží jako koření zvané bobkový list.

Časopis pro zemědělské, lesnické, zahradnické,
potravinářské a rybářské vzdělávání

Časopis pre poľnohospodárske, lesnícke, záhradnícke,
potravinárske a rybárske vzdelávanie

OBSAH

Do nového roku	2
Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru	3
Příprava v českém zemědělství na využívání podpor ze strukturálních fondů EU	5
České zemědělství v rozšířené Evropě	7
Predstupová príprava Slovenskej republiky do EU	9
Informační centrum Evropské unie	11
Povodeň, sucho, člověk a Země	12
Čo sa udialo v Agroinštitúte	13
I ve Starém Městě se učí „Marečci“	14
Ocenění	14
Jesenné aktivity na rybárskej škole v Mošovciach	15
Kapradí 2003	15
Medzinárodná spolupráca stredných poľnohospodárskych škôl	17
Oblastná výstava	19
Slavnostní znovuootevření	21
80 rokov poľnohospodárskych škôl v Malinove	22
Výrobci zemědělské techniky XIX. a XX. století	23
Bratři Sigmundové	23
Učebnice Obecné rybářství	24
Marie Hradilová	25
Vánoce v SOU a OU Opočno	26
Přehled vybraných mezinárodních i regionálních zemědělských a potravinářských výstav a veletrhů v roce 2004	27

Do nového roku

– z myšlenkového odkazu našich předchůdců

„Moudrost je třeba nejen získávat, ale i používat.“

Marcus Tullius Cicero (106–43 př. n. l.)

„...Nejpošetilejším ze všech omylů je, když si mladé hlavy myslí, že ztratí originalitu, jestliže uznají pravdy, které uznal někdo před nimi...“

Johan Wolfgang Goethe (1749–1832)

„... Pro nevědomce je i sama nevědomost sladká a zkažený má rád své chyby jako vlastní podobu, o níž se třese...“

Jan Amos Komenský, 1650

„... Nacházejíce často mezi lidmi nevděčnost a zlobu, nemáme se u zvířectva hospodářského co obávat protivenství a nevděku, pokud s ním dobře zacházíme...“

Karel Lambl, 1860

„...Naše bytí záleží v naší vzdělanosti. Máme-li podstoupiti konkurenční boj se sousedními národy, jest třeba, abychom se ozbrojili k tomu tou nejmocnější zbraní: totiž vzdělaností...“

Vilém Teklý, 1887

„...Zvířeti náležela dříve Země, než-li člověk na ni se objevil. S nynější jeho suverenitou jsou spojeny jisté povinnosti...“

Bohumil Bauše, 1909

„...Kdybychom neměli vzdělaných zemědělců, selhávaly by všechny ostatní prostředky sebenákladnější, jimiž chceme zemědělství povznést...“

Edvard Reich, 1928

„...Umění mluvit o ničem na venkově vždycky selže...“

Ing. dr. F. Boleloucký, 1928

Z připravované brožury Ing. Josefa Rozmana, CSc.

Vznikla

Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru

Listuji ve starších ročnících Zemědělské školy, abych si připomněla vývoj myšlenky užší spolupráce mezi středními odbornými školami a středními odbornými učiteli (ZPŠ č. 1, 3, 8, roč. 64/2001-2; ZPŠ č. 1, 4, 7, 9, roč. 65/2002-3). Obě skupiny škol zastupované „Sdružením zemědělských, lesnických a potravinářských škol, školy rybářské a školních hospodářství“ a „Sdružením vzdělávacích zařízení se zemědělským, lesnickým, rybářským, potravinářským a gastronomickým zařízením“ se rozhodly – v nelehkém období pro zemědělské školství a školství vůbec – hájit své zájmy společně. Po delších přípravách se sloučení uskutečnilo.

Dne 4. prosince 2003 se v pohostinných prostorách Střední zemědělské školy v Humpolci konala ustavující konference „Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru“, a to den poté, co přípravný výbor složený z představitelů obou Sdružení podrobně program připravoval.

Zasedání začalo odděleným jednáním obou Sdružení, která odhlasovala své zrušení, aby následně mohli všichni členové vstoupit do nové organizace a zúčastnit se historicky první valné hromady. Setkání už všech účastníků zahájil člen přípravného výboru Ing. Ramzer seznámil přítomné s podmínkami nového členství a s přehledem vedl celou konferenci.

Zhodnocení činnosti

Předsedové původních sdružení zhodnotili dosavadní činnost. Sdružení vzdělávacích zařízení, podle vyjádření Ing. Kota, bylo podporováno bývalým Institutem výchovy a vzdělávání MZe ČR i samotným ministerstvem zemědělství. Mělo tak silný mandát a vliv na další směřování svých škol – činnost Sdružení tak byla veskrze bezkonfliktní. Lze si tedy jen přát, aby nová Asociace měla alespoň část takovýchto kompetencí, uvedl Ing. Kot. Žádal školy, aby byly nápomocné při opětovném získání prestiže a daly budoucím zvoleným orgánům šanci.

Ing. Musil za Sdružení zemědělských škol připomenul vznik organizace – rok 1990. Činnost začala z nutnosti spojit školy a školní hospodářství pro jednání s partnery – s ministerstvem školství, s ministerstvem zemědělství, s Národním ústavem odborného vzdělávání... při tvorbě např. normativů, učebních plánů. Rovněž si přeje, aby vše dobré pokračovalo dál.

Vystoupení hostů

Jednání se zúčastnili i hosté z obou ministerstev, NÚOV a Ústavu zemědělských a potravinářských informací.

Dr. Krieg, MŠMT ČR poděkoval oběma Sdružením za spolupráci, připomněl změny kompetencí a malý vliv rezortu školství na zemědělské školy po jejich přechodu pod kraje.

Ing. Matoušek, MZe ČR vyzdvihl důležitost obou Sdružení a význam jejich nelehké činnosti. Ministerstvo zemědělství si udrželo více možností pomoci školám. Na dobré cestě je „zájem změnit zákon, aby dotace mohly získat i školní statky“, bez problémů by měl být přístup na přímé platby. Připomněl „Kurz pro výkon obecných zemědělských činností“, ke kterému má akreditaci 39 škol i spolupráci se školami stále vzdělávací základny.

Spojení středního zemědělského školství považuje Ing. Husová, NÚOV za velmi účelné pro současné změny a počítá mj. se spoluprací s novou Asociací při změnách kurikulárních dokumentů.

Informace od členů přípravného výboru

Ing. Ramzer vzpomněl historii „slučování“ obou Sdružení od jednání ve Světlé nad Sázavou v r. 2001 až po sérii setkání v r. 2003, která vyvrcholila podáním žádosti o registraci a posléze i registrací Asociace.

Ing. Benešl poreferoval o přípravě stanov – návrh byl zaslán všem původním členům k vyjádření. Hlavní myšlenka Asociace je ve stanovách podrobně popsána. Chce chránit zájmy škol a školských zařízení proti neoprávněným a neopodstatněným zásahům..., spolupracovat při řízení odborného školství se státními orgány... Dále zmínil strukturu Asociace, princip práce v krajích, uvažované odborné komise.

Ke dni ustavující konference podalo platnou přihlášku 81 členů Asociace, z tohoto počtu jich bylo na konferenci přítomno 49, přítomní byli i zástupci škol, kteří platnou přihlášku prozatím nepodali.

Volby

Jedním z hlavních úkolů ustavující konference byla volba 15členné výkonné rady Asociace (zástupci 14 krajů + 1 zástupce za školní hospodářství) a volba předsedy a místopředsedy, a to na 3leté volební období.

Zvolení členové výkonné rady:

1. Ing. Jan Kot, ISS Čeb – *Karlovarský kraj*
2. PaedDr. Ladislav Grössl, SOUz Podbořany – *Ústecký kraj*
3. Ing. Dan Ramzer, SOŠ, SOU Frýdlant – *Liberecký kraj*
4. – *Královéhradecký kraj*
5. Ing. Vlastislav Fiedler, SZeŠ Lanškroun – *Pardubický kraj*
6. Ing. Jiří Husa, CSc., SZeŠ a SOŠ Poděbrady – *Středočeský kraj*
7. Ing. Miroslav Červený, SZeŠ Humpolec – *kraj Vysočina*
8. Ing. Břetislav Kábele, SOŠ České Budějovice – *Jihočeský kraj*
9. Ing. Pavel Honzík, SZeŠ Klatovy – *Plzeňský kraj*
10. RNDr. Jiří Trávníček, SZeŠ a SOU Nový Jičín – *Moravskoslezský kraj*
11. Ing. Jaroslav Sauer, SOUz Olomouc – *Olomoucký kraj*
12. Mgr. Božena Floriánová, TSOŠV Kroměříž – *Zlínský kraj*
13. Ing. Jaromír Musil, NVOŠ Boskovice – *Jihomoravský kraj*
14. Ing. Václav Kolečko, SOUz Velká Chuchle – *kraj Praha*
15. Ing. Jaromír Beneš, ŠS Opava – *zástupce za školní hospodářství*

Členové výkonné rady následně zvolili:

předsedu Asociace – Ing. Jana **Kota** a místopředsedu Asociace – Ing. Břetislava **Kábeleho**

Členové dozorčí rady:

1. Ing. Václav Hejda, SOUz Praha-Radotín
2. Ing. Josef Brouček, SZeŠ Znojmo
3. Ing. Alexandra Mejdrechová, Školní statek Čáslav

Schválen byl členský příspěvek 1000 Kč (do r. 2004) a provizorní rozpočet.

Diskuze

Do diskuze se zapojil opět Ing. **Matoušek**. Uvítal sloučení obou sdružení a jejich přejmenování – „zbytečně se otálelo“. Doporučuje znovu obeslat všechny školy, které se do Asociace nepřihlášily, dát jim nabídku, stanovy. Pro ministerstvo zemědělství – ví, že střední odborné školství potřebuje – bude Asociace nadále partnerem, i když už jsou možnosti složitější (ministerstvo bylo zřizovatelem SOU). „Školy šíří základní osvětu mezi rezortem a zemědělci, potravináři, lesáky..., i když jich bude ubývat, jak je méně dětí.“ Potvrdil rovněž kvalitu praktické výchovy na zemědělských školách. Zde připomněl Ing. **Červený** dlouholeté úsilí o zařazení praktické zkoušky u maturit.

Ing. **Matoušek** dále objasnil pojmy zemědělská registrace, zemědělská kvalifikace, potřebnost rekvalifikačních kurzů, kolik let praxe nahradí vzdělání... Nutné je, připomněl, zjistit si pro získání každé dotace podmínky, které musí zemědělec splňovat (jakou zemědělskou kvalifikaci), pouhá zemědělská registrace stačit nebude.

Ing. **Janecký**, VOŠ a SOŠT Litomyšl vyjádřil obavy, aby „s bojem o žáky“ neklesala na našich školách úroveň vzdělávacích programů. Vyzdvihl jeden z důležitých prostředků pro zvyšování kvality vzdělávání, ale také pro hrdost a sebevědomí žáků, a to odborné soutěže. Mezi už léta osvědčené patří soutěžení žakovských družstev v odborných znalostech na chovatelské výstavě v Litomyšli, která se uskuteční v polovině května příštího roku.

Další návrhy pro činnost Asociace se týkaly webových stránek Asociace (pomoc přislíbilo ÚZPI na Agronavigátoru), spolupráce s agrární komorou při např. vymezení profesního profilu školy, spolupráce s výzkumem, ministerstvy, rovněž možností vzniku pracovních skupin, mezinárodní spolupráce...

Hlavní úkoly výkonné rady Asociace

- připravit programové prohlášení Asociace
- zvolit tajemníka Asociace
- informovat o vzniku Asociace všechny dosavadní spolupracující orgány a organizace, profesní komory a sdružení, bývalé členy obou Sdružení
- přihlásit Asociace do sdružení CZESHA
- požádat MŠMT ČR o akreditaci pro další vzdělávání pedagogických pracovníků
- jmenovat členy do redakční rady časopisu Zemědělská škola
- koordinovat činnost pracovních skupin v jednotlivých krajích
- zřídit webové stránky Asociace

Důležité kontakty

Ing. Kot – předseda – tel.: 602188756, 354430438,

e-mail: kot@iss-cheb.cz

Ing. Kábele – místopředseda – tel.: 605404876,

387411321(310), e-mail: kabele@sosvaz.cz

tajemnice paní Zachová – tel.: 565532069,

e-mail: asociace@pel.cz

Na závěr

Poděkování patří přípravnému výboru, kolektivu hum-polecké školy za organizaci a pohostinné prostředí pro jednání a rovněž všem, kteří jakkoli přispěli ke zdárnému založení Asociace. Střední zemědělské školství se vydalo správným směrem!

akr

Příprava v českém zemědělství na využívání podpor ze strukturálních fondů EU

V prosincovém čísle Zemědělské školy jsme vás v článku „Spolupráce se školami“ informovali o odborném semináři, který připravilo Ministerstvo zemědělství ČR společně s Ústavem zemědělských a potravinářských informací pro školy stálé vzdělávací základny.

Jedním z přednášejících, které posluchače velmi zaujal, byla i paní doc. Ing. Magdalena Hrabánková, vedoucí sboru poradců ministra zemědělství ČR. Její přednáška pojednávala o strukturálních fondech a jejich implementaci v ČR a o rozvoji venkova a multifunkčním zemědělství. A my jsme vám slíbili se k uvedené problematice na stánkách časopisu vracet.

Stanovisko Evropské komise ke stavu příprav ČR na vstup do EU obsahovalo mj. výzvu zaměřit pozornost na regionální politiku a na řešení regionálních rozdílů vytvářením podmínek pro využívání strukturálních fondů.

EU považuje za prvořadý úkol snižování rozdílů mezi regiony a postupné vyrovnávání odlišné sociálně ekonomické úrovně zemí při současném zachování jejich historických a kulturních hodnot. V souladu s principy hospodářské a sociální soudržnosti byly postupně vytvořeny strukturální fondy, jejichž základním účelem, prostřednictvím rozvojových programů a projektů, je snižovat zaostalost znevýhodněných regionů včetně venkovských a zajistit v těchto oblastech vyrovnaný a udržitelný rozvoj. Strukturální fondy poskytují značný prostor pro individuální přístupy k řešení konkrétních problémů a právě v této oblasti může kvalitní příprava na zvládnutí administrativních, metodických, institucionálních a dalších principů strukturálních fondů výrazně přispět k tomu, aby byl s EU vyjednáán dostatečný rozsah působnosti při jejich využívání v ČR.

Pro podporu regionální politiky byla v ČR přijata již řada opatření, a to od Ministerstva pro místní rozvoj ČR (Program obnovy venkova, programy regionálního rozvoje typu Region, Vesnice, Regenerace a Reference), Ministerstva zemědělství ČR (Nařízení vlády, kterým se stanoví podpůrné programy k podpoře mimoprodukčních funkcí zemědělství, k podpoře aktivit podléhajících se na udržování krajiny a programy pomo-

ci k podpoře méně příznivých oblastí), Ministerstva průmyslu a obchodu ČR spolu s Ministerstvem pro místní rozvoj ČR (Podpora rozvoje malého a středního podnikání do 249 zaměstnanců včetně), Ministerstva životního prostředí ČR (prostřednictvím Státního fondu životního prostředí) a Ministerstva kultury ČR (Program péče o vesnické památkové rezervace a zóny a krajinné památkové zóny).

Soustředěná podpora státu se v souladu s přístupy EU orientuje na regiony strukturálně postižené, hospodářsky slabé, venkovské a ostatní, jejichž podpora je žádoucí, například pohraniční a vojenské.

Hodnocení území z hlediska diferencí mezi jednotlivými regiony je třeba vidět v celém komplexu kritérií. Kromě přírodních a demografických jsou to zejména kritéria ekonomická a sociální. Na jejich základě lze vymezit problémové regiony i příčiny, které způsobují tyto regionální rozdíly. V současné době je důležitým kritériem trvale udržitelná zaměstnanost a tím i stabilizace obyvatel v regionech. Kvalitativní rozvoj regionů a životní úroveň jejich obyvatel, kulturní příroda, rozvoj turistického ruchu apod. zvyšují sociálně ekonomickou přitažlivost regionů a vzájemně souvisejí se zaměstnaností obyvatel.

Princip solidarity spočívající v eliminaci negativních důsledků teritoriálně nerovnoměrného rozvoje regionů

a účast EU při snižování zaostalosti postižených oblastí je zakotven v Maastrichtské dohodě (kapitola XII) jako průvodní princip strukturální a regionální politiky EU.

Z dosavadních zkušeností vyplývá, že příprava na vstup ČR do EU si vyžádá regionálně diferencovanou strukturální politiku kompatibilní s přístupy EU. V zásadě jde o proces přizpůsobení se principům vícekritériálního hodnocení a systemizace EU vůči regionům. Prioritní úlohu sehrává iniciativa podnikatelů a trh ve smyslu podpory a využití funkcí relevantních pro růst a zvyšování konkurenceschopnosti. Podpory ze strukturálních fondů mají sloužit k dalšímu rozvoji podnikání v oblastech, které jsou z hlediska přírodních a hospodářských podmínek znevýhodněné, ke stabilizování strukturně slabých oblastí a k udržování kulturní krajiny.

Významnou pomocí po vstupu ČR do EU bude využití strukturálních fondů, zejména u těch regionů, které disponují slabším rozvojovým potenciálem, ale zároveň mají předpoklady pro efektivní využití vložených prostředků. Půjde o regiony s probíhající ekonomickou a sociální přestavbou, u kterých se sociálně ekonomické změny neobejdou bez výrazných podpor z evropských fondů a iniciativ.

Strukturální politika EU je významnou součástí celkové politiky a je výrazem solidarity zemí s vysokým ekonomickým potenciálem vůči těm, které za nimi ekonomicky zaostávají. Strukturální politika EU je v souladu s tímto principem zaměřena na vytváření srovnatelných podmínek pro hospodářskou soutěž mezi členskými státy. Je to politika ekonomické a sociální soudržnosti, která vyjadřuje obecnou vůli po solidaritě v EU.

Zaměření pomoci ze strukturálních fondů podléhá přísným ustanovením a pravidlům formulovaným v Nařízeních Rady EU a souvisí s vytyčenými cíli strukturální politiky, uvedenými v předchozích článcích, ve vazbě na priority regionálně politických opatření.

ČR předběžně zařazená do oblasti Cíle 1 bude moci čerpat podpory ze všech strukturálních fondů (Evropský fond regionálního rozvoje = ERDF, Evropský sociální fond = ESF, Evropský fond zemědělské garance a orientace = EAGGF a Finanční nástroj pro podporu rybolovu = FIG) k posílení hospodářské a sociální soudržnosti prostřednictvím přijaté regionální politiky.

Nejrozsáhlejší podpory směřují právě na území spadající do oblastí Cíle 1 a měly by se tedy vztahovat i na ČR po vstupu do EU. Tato podpora umožňuje rozvoj strukturálního přizpůsobení regionu v celé šíři možností. Navrhovaná reforma strukturálních fondů pro léta 2000–2006 se soustředila zejména na tři okruhy problémů, a to:

- na větší koncentraci finanční pomoci ze strukturálních fondů,
- na větší míru decentralizace rozhodování o využití strukturálních fondů a na celkové zjednodušení jejich zavádění,
- na posílení účinnosti strukturálních fondů a kontroly využívání finančních prostředků poskytovaných z těchto fondů.

Zvláštní pozornost EU je pro období od roku 2000 orientována na venkovské oblasti. Oblasti, které lze považovat za venkovské, musí splňovat kritéria stanovená Nařízením Rady č. 1257/99 k novým směrům rozvoje venkova.

K využití strukturálních fondů bude zapotřebí připravit podmínky podle principů a pravidel stanovených ze strany EU, zejména zpracovat programovou dokumentaci, především Národní rozvojový plán, Rámec podpory Společenství a operační programy, a to regionálního a sektorového charakteru. Důležitou podmínkou bude vytvoření institucionálního zabezpečení včetně platebních a implementačních agentur, monitorovacích a řídicích výborů a kontrolních orgánů; příprava administrace projektů a realizace dalších opatření podmiňujících finanční podpory z EU.

Příspěvek z fondů na sektorové a regionální operační programy uskutečňované v souladu s tzv. Rámcem podpory Společenství musí být v souladu s finančním plánem o komunitární podpoře vyhlášeným v tomto dokumentu schváleném vládou ČR a Evropskou komisí.

Příspěvek z fondů bude diferencován podle:

- závažnosti specifických problémů, zejména regionální nebo sociální povahy, které mají být na základě stanovené pomoci odstraněny,
- finanční kapacity příslušného členského státu s přihlédnutím zejména k jeho relativní prosperitě a potřebě zabránit nadměrnému růstu rozpočtových výdajů,
- s ohledem na poslání a cíle fondů podle priorit Společenství,
- významu přikládanému prioritám z regionálního a národního pohledu,
- konkrétní charakteristiky příslušné priority s cílem podpořit potřeby v oblasti rozvoje lidských zdrojů a zaměstnanosti,
- optimálního využití finančních prostředků v souladu s finančními plány, včetně kombinace veřejných a soukromých zdrojů, podle toho, jaké formy pomoci v souladu s Nařízením Rady č. 1260 byly zvoleny. Finanční účast EU (i přes výše uvedené podmínky) musí vést k rozšíření dosud existujících národních podpor.

Doc. Ing. Magdalena Hrabánková, CSc., MZe ČR

Pokračování v příštím čísle

České zemědělství v rozšířené Evropě

Koncepce zemědělského školství po vstupu České republiky do Evropské unie by měla vycházet z agrární politiky České republiky pro období 2004–2013. Agrární politika po vstupu do Evropské unie vychází ze situace, ve které se český agrární sektor nachází v závěru předvstupního období. Základním věcným cílem dosavadní koncepce je zastavit snižování rozměru českého zemědělství, čehož bylo v podstatě dosaženo. Produkční rozměr zemědělství ČR v období 1998–2002 sice ještě poněkud poklesl, avšak v podstatně menší míře než v předchozích letech (v ročním průměru o necelé 1 %, při 2,5 % v celém období po r. 1989). Výměra zemědělského půdního fondu ČR se jen nepatrně snížila, avšak pouze při mírném poklesu stupně zornění a zvýšení podílu trvalých porostů. Pokračoval výrazný pokles počtu pracovníků v zemědělských podnicích, v průměru o více než 5 % ročně. Zároveň se snižoval i podíl zemědělství na celkové zaměstnanosti v národním hospodářství. Nejvýraznější byl úbytek pracovníků v zemědělských podnicích právnických osob. Z 531 000 pracovníků v roce 1989 zůstalo v zemědělských podnicích v r. 2002 156 000 pracovníků. Podniková struktura je nadále ve srovnání s EU velmi specifická a vyznačuje se mimořádně vysokým podílem velkých podniků právnických osob, hospodařících převážně na půdě individuálních vlastníků a státu.

Zemědělská výroba v České republice se na rozdíl od Evropské unie realizuje v podmínkách mimořádně vysoké koncentrace výroby, asi 75 % půdy obhospodařuje 5 % podniků. Kolem 75 % zemědělské půdy přitom obhospodařují družstva a společnosti, pouze 25 % obhospodařují individuální formy, včetně rodinných. Ani po vstupu do EU nelze předpokládat, že dojde k výraznější změně stávající koncentrace zemědělské výroby.

Vzhledem k rychlejšímu úbytku pracovníků v porovnání s vývojem produkce se v zemědělství zvyšovala produktivita práce. To se však neprojevovalo ve vývoji mezd, které v tomto odvětví ve srovnání s národohospodářským průměrem nadále výrazně zaostávaly (v r. 2002 o více než 26 %). Odrážela se v tom nepříznivá hospodářská situace zemědělských podniků, zapříčiněná také mimořádnými výkyvy počasí. To se promítlo i do přetrvávající vysoké zadluženosti rozhodující části podniků. Tento stav také negativně ovlivnil společenskou prestiž zemědělského povolání i zájem o studium na zemědělských školách.

Koncepce agrární politiky České republiky po vstupu do Evropské unie musí vycházet ze strategie, která reaguje na

klíčové současné problémy i budoucí problémy spojené se zemědělstvím na celosvětové, evropské i domácí úrovni. Koncepce agrární politiky vytváří také předpoklady, aby se zemědělství stalo nejvýznamnějším činitelem rozvoje venkovských oblastí a kvality života venkovské populace, založeného na diverzifikaci ekonomických aktivit venkova podle podmínek jednotlivých oblastí.

Celková struktura využívání zemědělského půdního fondu a celková alokace výroby neodpovídá přírodním a klimatickým podmínkám ČR (přes 70 % zemědělského půdního fondu je zorněno), kolem 50 % chovu skotu je vázáno na ornou půdu v oblastech s lepšími výrobními podmínkami. V důsledku situace na agrárním trhu vznikají zejména v příhraničních oblastech s méně příznivými výrobními podmínkami neobdělávané plochy zemědělské půdy.

Podnikání v zemědělství po vstupu do Evropské unie

Vedle strukturálních změn to bude pro zemědělce znamenat změnu v systému vyplácení podpor, protože ty budou do odvětví směřovat nejen z národních zdrojů, ale také z evropských zdrojů. Postupně se začne v Evropské unii realizovat i „Reforma společné zemědělské politiky“, jejímž cílem je konkurence schopnější a na spotřebitele více orientované zemědělství. Stále více se bude v rámci společné zemědělské politiky upouštět od podpor poskytovaných na produkci a na výrobek a stále více bude kladen důraz na ochranu životního prostředí, na tvorbu a údržbu krajiny, bezpečnost potravin, pohodu zvířat.

Zemědělská politika by však neměla vést k nevratným změnám v půdním fondu např. formou masivního zalesňování. Strategie EU v dané oblasti je založena na tzv. Evropském modelu zemědělství, který spočívá na čtyřech pilířích:

- A) Celoplošně provozované multifunkční zemědělství, konkurence schopné a zároveň šetrné k životnímu prostředí.
- B) Zemědělství založené na malém a středním podnikání rodinného typu. V České republice tento typ podnikání v zemědělství nemá ani po vstupu do EU předpoklady pro masovější rozšíření.
- C) Provázání rozvoje zemědělství s rozvojem venkova. Zachování přiměřené zaměstnanosti v zemědělství a zlepšení životní úrovně zemědělské populace jako součásti venkovské populace, a to snižováním dů-

sledků zvýšené rizikivosti výroby stimulováním multifunkčního charakteru zemědělství a diverzifikace zemědělství do nepotravinářského užití zemědělské produkce a do nezemědělských činností venkova.

- D) Produkce potravin nejvyšší kvality, tj. při respektování stále přísnějších standardů bezpečnosti potravin včetně způsobů jejich výroby.

Evropský model zemědělství tak reaguje na základní požadavek, kterým je rozvoj sociálně vyváženého a trvale udržitelného zemědělství, které zároveň přispívá k uchovávání a zvelebování evropské kulturní krajiny a vyvinuté struktury venkova. České zemědělství vzhledem ke své minulé orientaci na industriální, intenzivní výrobu se stalo jedním z plošných i bodových znečišťovatelů půdy, podzemní i povrchové vody. Po r. 1989 se vliv povrchového znečišťování zmírnil, problém bodového znečišťování však zůstává nedořešený. Podle nitrátové směrnice Evropské unie je proto 42 % zemědělské půdy a 36 % celkové výměry ČR zařazeno do tzv. zranitelných oblastí dusíkem se zvýšenými nároky na zemědělské hospodaření ve vztahu k vodní složce životního prostředí.

Dědictvím minulého období jsou extrémně velké zemědělské pozemky – hony, zbavené přirozených překážek industriálnímu zemědělství, tj. remízků, mokřadů, malých vodních ploch, mezí, polních cest s alejemi stromů apod. Mimořádně velký podíl orné půdy přispěl ke zmenšování početnosti populací a snižování druhové diverzity fauny a flóry.

Realizace zásad „Reformy společné zemědělské politiky“ bude vyžadovat značnou finanční podporu jak ze strany Evropské unie, tak i státu. Získání podpor však nebude pro zemědělce jednoduchou záležitostí. Budou muset splňovat řadu kritérií daných pro přiznání podpor. Mimo jiné také dodržovat zásady správné zemědělské praxe.

- Na svažitých pozemcích nad 12° vyloučit pěstování širokořádkových plodin např. kukuřice, okopanin. Agrotechnické zásahy a pojezdy technikou provádět po vrstevnicích.
- V infiltračních územích vodních zdrojů, podél vodotečí a na půdách mělkých silně kamenitých, velmi propustných, rušit travní porosty jen v rámci obnovy travních porostů, s následným okamžitým osevem bez přísevu jeřelovin. Na vysoce svažitých pozemcích (nad 12°) travní porosty nerušit.
- Travní porosty (včetně zatravněných částí orné půdy) spásat a nebo sekat minimálně 2x ročně, biomasa musí být z pozemku odstraněna. První seč musí být provedena do 15. 7.

- Dodržovat pravidla skladování a manipulace s chemickými látkami v souladu s danými právními předpisy tak, aby nedocházelo ke kontaminaci složek životního prostředí.
- Na svažité orné půdy bez porostu (sklonitost nad 3 %) neprodleně zapravovat statková hnojiva, organominerální hnojiva a minerální dusíkatá hnojiva do půdy.
- Ze stájí, skladišť statkových hnojiv, uskladněných objemných krmiv a rovněž z ostatních faremních prostor nenechat volně vytékat žádné látky závadné vodám (močůvka, hnojůvka, silážní šťávy, ropné produkty apod.).
- Vést a nejméně 7 let uchovávat přehlednou evidenci o množství, druhu a době použití hnojiv podle jednotlivých pozemků, kultur a let.
- Zabezpečit hospodářským zvířatům podmínky pro zachování jejich života, zdraví a pohody, zejména dostatečný přístup ke kvalitnímu, zdravotně nezávadnému krmivu a pitné vodě.

Informace o jednotlivých podporách a o programech „Reformy společné zemědělské politiky“ jsou přehledně zpracovány ministerstvem zemědělství a k dispozici na Zemědělských agenturách. Pro zemědělské školy je významné to, že součástí podpor zemědělství v rozšířené Evropské unii je také „Zemědělský poradenský systém“, jehož smyslem je pomáhat zemědělským výrobcům při aplikaci standardů v agroenvironmentální praxi, v oblasti kvality a bezpečnosti potravin a pohody zvířat, včetně ověřování, jak jsou tyto standardy zemědělci plněny. Přestože jsou do poradenského systému především zapojeni státní poradci a profesionální poradenské organizace, zůstává i zde určitý prostor pro uplatnění zemědělských škol.

Z národních zdrojů se pro r. 2004 počítá vedle podpory odborného poradenství, také s podporou zemědělských vzdělávacích programů a s vytvoření podmínek pro zabezpečení praktického výcviku žáků zemědělských, potravinářských a lesnických oborů. Program je rovněž zaměřen na snazší dostupnost zásadních informací a poznatků z oblasti vědy a výzkumu o nových technologiích. Finanční limit pro rok 2004 je 80 mil. Kč. Program bude pokračovat jako národní podpora i po vstupu do unie.

Reforma společné zemědělské politiky přinese výrazné změny do struktury českého zemědělství. To se také významně dotkne i zemědělského školství, které by mělo adekvátně reagovat na nastávající změny přípravou svých žáků tak, aby v průběhu studia získali potřebné vědomosti a praktické dovednosti ke kvalifikovanému vykonávání požadovaných prací.

KU

Predvstupová príprava Slovenskej republiky do EU

V. časť

Financovanie spoločnej poľnohospodárskej politiky

Opatrenia súvisiace s rozvojom poľnohospodárstva a vidieka sú financované prostredníctvom 2 štrukturálnych fondov:

- Európsky poľnohospodársky usmerňovací a garančný fond (EAGGF)
- Finančný nástroj na riadenie rybolovu (FIFG)

Európsky poľnohospodársky usmerňovací a garančný fond (EAGGF)

Európsky poľnohospodársky usmerňovací a garančný fond (EAGGF) má 2 sekcie:

- usmerňovacia sekcia EAGGF
- garančná sekcia EAGGF

Z garančnej sekcie Poľnohospodárskeho usmerňovacieho a garančného fondu (EAGGF) sa financujú opatrenia v zmysle nariadení:

Nariadenie Rady (EC) č. 1258/1999 o financovaní Spoločnej agrárnej politiky

- Refundácie z titulu exportu do tretích krajín
- Intervencie na stabilizáciu poľnohospodárskeho trhu
- Finančné príspevky v rámci konkrétnych veterinárnych opatrení, veterinárnych inšpekcií, programov na likvidáciu a monitoring chorôb, finančné príspevky v rámci rastlinno-lekárskych opatrení
- Opatrenia na zabezpečenie informácií o SAP, hodnotenie opatrení v rámci garančnej sekcie EAGGF
- Opatrenia na rozvoj vidieka, Bratislavský kraj (Cieľ 2)

Nariadenie Rady (EC) č. 1259/1999 o priamych podporách schémach

- Priame platby pre rastlinnú a živočíšnu výrobu

Nariadenie Rady (EC) č. 1257/1999 o financovaní rozvoja vidieka

- Znevýhodnené oblasti a oblasti s environmentálnymi obmedzeniami – vyrovnávacie príspevky
- Podpora predčasného odchodu do dôchodku
- Agroenvironmentálna podpora
- Zalesňovanie

- Podpora zakladania odbytových organizácií výrobcov (kandidátske krajiny 2004–2006)
- Niektoré opatrenia na rozvoj vidieka mimo Cieľa 1

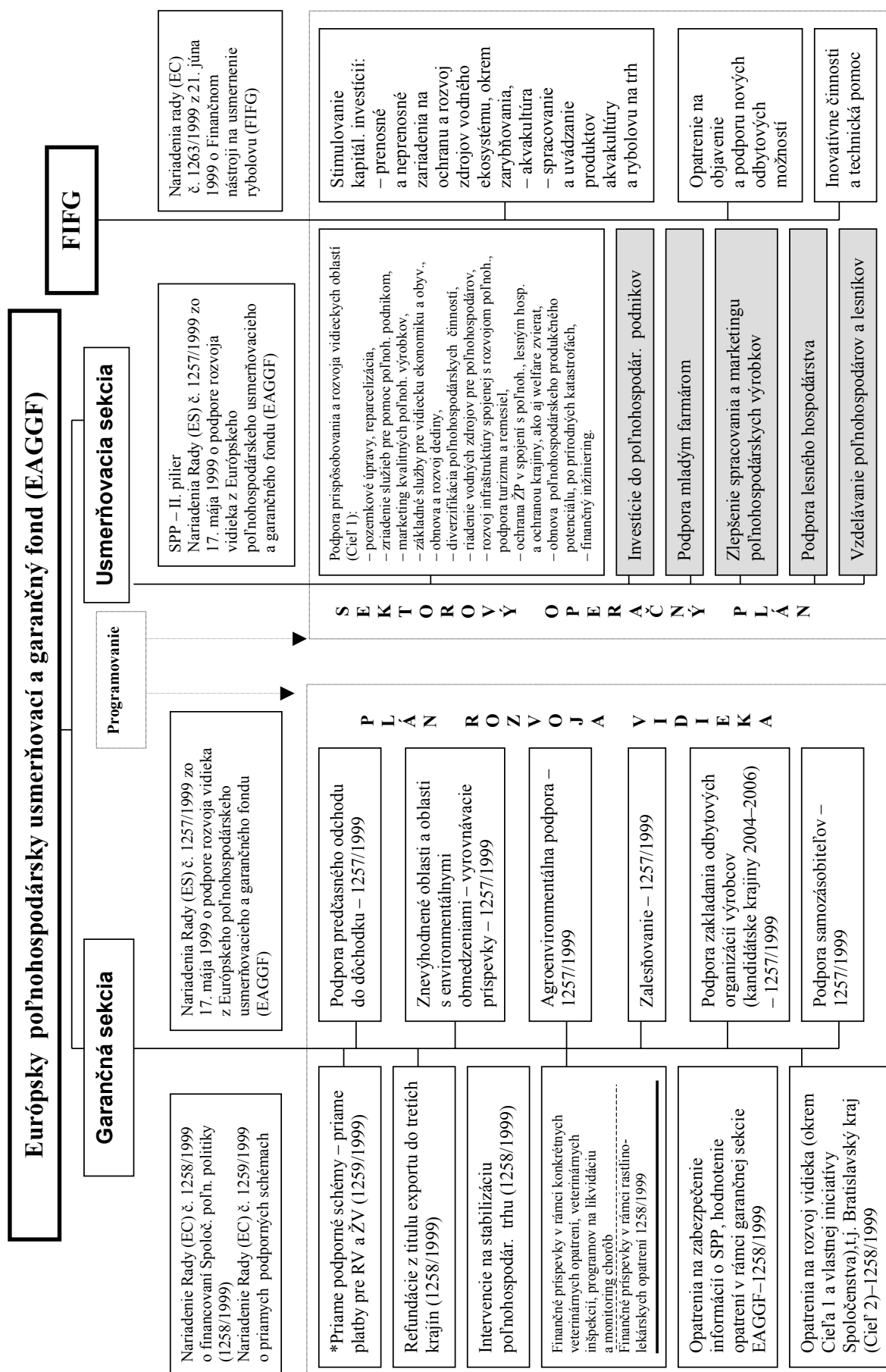
Z usmerňovacej sekcie Poľnohospodárskeho usmerňovacieho a garančného fondu (EAGGF) sa financujú opatrenia v zmysle *Nariadenia Rady (EC) č. 1257/1999 o financovaní rozvoja vidieka*

- Podpora prispôbovania a rozvoja vidieckych oblastí (Cieľ 1):
 - pozemkové úpravy, reparcelizáciu,
 - zriadenie služieb pre pomoc poľnohospodárskym podnikom,
 - marketing kvalitných poľnohospodárskych výrobkov,
 - základné služby pre vidiecku ekonomiku a obyv.,
 - obnova a rozvoj dediny,
 - diverzifikácia poľnohospodárskych činností,
 - riadenie vodných zdrojov pre poľnohospodárov,
 - rozvoj infraštruktúry spojenej s rozvojom poľnohospodárstva, podpora turizmu a remesiel,
 - ochrana ŽP v spojení s poľnohospodárskym, lesným hospodárstvom a ochranou krajiny, ako aj welfare zvierat,
 - obnova poľnohospodárskeho produkčného potenciálu, po prírodných katastrofách,
 - finančný inžiniering.
- Investície do poľnohospodárskych podnikov.
- Zlepšenie spracovania a marketingu poľnohospodárskych výrobkov.
- Podpora lesného hospodárstva.
- Vzdelávanie poľnohospodárov a lesníkov.

Finančný nástroj na riadenie rybolovu (FIFG)

Z Finančného nástroja na riadenie rybolovu sa financujú opatrenia v zmysle *Nariadenia Rady (EC) č. 1263/1999 z 21. júna 1999 o Finančnom nástroji na usmernenie rybolovu:*

- Stimulovanie kapitálových investícií:
 - prenosné a neprenosné zariadenia na ochranu a rozvoj zdrojov vodného ekosystému, okrem zarybňovania,
 - akvakultúra,
 - spracovanie a uvádzanie produktov akvakultúry a rybolovu na trh.

- Opatrenie na objavenie a podporu nových odbytových možností.
- Inovatívne činnosti a technická pomoc.

Spoločná poľnohospodárska politika je financovaná z usmerňovacej a garančnej sekcie Európskeho poľnohos-

podárskeho usmerňovacieho a garančného fondu (EAGGF) a Finančného nástroja na riadenie rybolovu (FIFG) podľa nasledovnej schémy.

Ing. Margita Štefániková

Informační centrum Evropské unie

při Delegaci Evropské komise v České republice

Komise navrhuje společná pravidla obohacování potravin o vitamíny a minerální látky

Evropská komise navrhla Nařízení, v němž stanoví společná pravidla úmyslného obohacování potravin o vitamíny a minerální a jiné látky, jako jsou např. rostlinné výtažky. Navrhovaná právní úprava by sjednotila různá pravidla platící v jednotlivých členských státech a po celé EU tak umožnila volný pohyb potravin obohacených nutričními látkami. Založila by také seznam schválených vitamínů, minerálních a dalších látek. Minimální a maximální úroveň obohacení potravin různými nutričními látkami by byla stanovena na základě vědeckých poznatků, označení potravin by spotřebitele informovalo o tom, jaké přísady byly do každého výrobku dodány.

Bezpečnost dochucovacích látek s uzeným aromatem

Rada přijala Nařízení o dochucovacích látkách s uzenou příchutí a vůní, které zajistí harmonizaci podstatně odlišných národních pravidel schvalování a využití dochucovacích látek dodávajících uzené aroma. Tyto dochucovací látky se do potravin jako maso, ryby a různé svačinky přidávají, aby jim dodaly uzenou chuť a vůni. Vyrábějí se kondenzací čerstvého kouře ve vodě a následným vyčištěním takto kondenzovaného kouře. Právě kvůli procesu čištění se využití těchto dochucovadel obecně považuje za méně

zdravotně závadné než tradiční proces uzení. Nařízení nabude účinnosti 20 dní po zveřejnění v Úředním věstníku Evropské unie (Official Journal). Členské státy musí nová pravidla začít uplatňovat do 18 měsíců, tedy nejpozději na začátku roku 2005.

Celoplošná podpora odborné přípravy a vzdělání v širší Evropě

Kandidátské a přistupující země EU byly mezi 55 státy, které se přihlásily k Turínské deklaraci o pomoci zemím sousedícím s EU v oblasti odborného vzdělávání. „Pevná kvalifikační základna je naprosto zásadní při posilování mezinárodní konkurenceschopnosti a vytváření vhodného klimatu pro silný a udržitelný hospodářský růst,“ uvádí se v deklaraci.

Deklarace je výsledkem tří denní mezinárodní konference pořádané Evropskou vzdělávací nadací se sídlem v Turínu, která působí jako agentura Evropské unie. Na konferenci se sešlo přes 250 politiků a odborníků, kteří jednali o reformách systémů učňovského školství. Deklarace podtrhuje, že v květnu roku 2004 „vstoupí Evropská unie do historicky nové fáze. Po rozšíření bude mít 25 členských zemí a téměř půl miliardy obyvatel. Následovat budou i další státy. Západobalkánské země se zapojí do hlavního politického a hospodářského proudu Evropy a zaměří se na svůj případný vstup do EU.“

Nové publikace ÚZPI najdete na
www.agronavigator.cz/knihkupectvi

Povodeň, sucho, člověk a Země

Lidé postupně napravují škody, které způsobila povodeň v Čechách v roce 2002. Je za tím velké úsilí a píle všech postižených, obcí, krajů i státu. Všem patří velký dík. Někde se rozhodli budovat protipovodňové hráze, hloubit koryta toků. A zatím... „To je sucho, počasí se zbláznilo,“ je slyšet v hovorech častěji.

Lidi lze rozdělit do dvou skupin: Jedni myslí, že extrémní výkyvy počasí jako záplavy, sucha, větrné smrště, tornáda aj. jsou náhodnými výkyvy, které byly a jsou. Druzí tvrdí, že přibývající četnost a razance těchto výkyvů jsou důsledky skleníkového jevu, rozmáhajícího se vlivem zvyšujícího se obsahu skleníkových plynů ve vzduchu (CO₂, oxidy dusíku aj.), které vznikají spalováním produktů z ropy, uhlí a zemního plynu, a které příroda, decimovaná pokračujícím kácením deštných pralesů, požáry lesů, ničením mořské flory a lidskou činností, nedokáže zpracovat.

V 80. a 90. letech i klimatologové z obou skupin vedli diskuze, na které straně je pravda. R. 1989 Worldwatch Institut ve Washingtonu D. C. (zabývá se výzkumem počasí na Zemi) ve své výroční zprávě napsal: „Záplavy a vlny vražedného horka a sucha jsou pouhou předzvěstí mnohem závažnějších pohrom, které přijdou na již postiženou Zemi. Hrozby, jež se proti nám vynořují jako přízrak, mají takovou razanci, že pokud proti nim něco nepodnikneme nyní, nevyhnutelně povedou k ohromujícím hospodářským důsledkům, ke zhroucení společenských a politických institucí. K oblastem, na které je nutno zaměřit okamžitou pozornost, je opětovné zalesnění planety, hospodárné využívání surovin a energií s důrazem na alternativní zdroje energie, kontrola porodnosti a odvrácení hladomoru.“

Po roce 2000 začínají být téměř všichni přední klimatologové jednotní. V září 2001 se v Londýně sešlo okolo 2500 předních světových klimatologů z Mezivládního panelu OSN pro změnu klimatu (IPCC) a prostudovali dostupná data o klimatu. Vyvodili, že ke změně světového klimatu již dochází – tato změna je ze 60 % zapříčiněna spalováním fosilních paliv (40 % náhodné výkyvy) – a svět se pravděpodobně oteplí víc, než kdykoliv předtím. IPCC předpovídá, že pokud nedojde k razantnímu omezení emisí CO₂ aj. skleníkových plynů, budeme čelit těmto událostem: více vln veder a povodní, tání polárních i pevninských ledovců, hladina moří stoupne až o 6 metrů, miliony lidí se budou muset stěhovat, mnoho rostlin a živočišných druhů

vyhyne, zvýší se výskyt tropických nemocí, budou častější epidemie.

Mnoho lidí je netečných, ač podle statistik OSN během posledních 3 let zahubily extrémní klimatické události ve světě víc než 100 000 lidí (vzpomeňme Francii 2003). To je mnohem více, než světový terorismus. O zvířatech a hmotných škodách nemluvě. V Evropě je názor na souvislost počasí a skleníkového jevu nepopulární. A jaké jsou některé z příčin:

- Lidem nepřipadá, že by se nějak oteplovalo. Stálost teplot vysvětluje oceánologové tým, že globální oteplování je v Evropě kompenzováno jevem: Na základě dlouhodobých měření rychlosti a mohutnosti mořských proudů se potvrdilo, že vlivem zrychlujícího tání ledovců v Arktidě sílí Labradorský chladný proud od Grónska, který odklání a ochlazuje teplý Golfský proud, jenž otepluje Evropu stále méně.
- Některé nadnárodní i národní ropné či uhelné společnosti o souvislosti spalování fosilních paliv a počasí buď mlčí, zlehčují či investují do veřejného popírání této souvislosti. R. 1999 vydala nejmenovaná nadnárodní ropná společnost na antiklimatický lobbying 11,7 mil. dolarů.

V prosinci 1997 se průmyslově vyspělé státy v japonském Kjótu dohodly, že omezí své emise skleníkových plynů. Státy EU o 8 % oproti r. 1990, USA o 7 %, Japonsko o 6 %. Závazek je chválný, vynucuje investice do šetrnějších technologií a vede ke zdražení zboží, tlumí ekonomiku, ale je jen prvním krokem, který sám k zabránění skleníkového jevu nestačí. (Odhady biologů hovoří, že pro jednoznačnou záchranu biosféry by se muselo na celém světě dlouhodobě vynakládat 10 až 100krát více lidských a finančních zdrojů než v současnosti.) ČR plní Kjótský protokol bez zvláštního úsilí tím, že s pádem zbrojní výroby se omezil těžký průmysl. V březnu 2001 prezident Bush oznámil, že USA nebudou ratifikovat Kjótský protokol, který je podle něj „mrtvý“. Přitom USA svými 4 % světové populace vypouštějí čtvrtinu světových emisí CO₂. Probíhá tedy informační válka mezi skupinami, které globální oteplování ze zjištěných důvodů či neznalosti popírají, na straně jedné a klimatologů, ekologů a přemýšlejících lidí na straně druhé – ti ale mají omezené prostředky a vliv.

Můj názor je ten: Je děsivé, jak si většina lidí lehce zvykla na věci dříve nevídané: UV filtry brýlí a krémů, kupování

pitné vody (a řada firem na tom profituje). O ekologickou problematiku se zajímá poměrně málo lidí. O problémech vědí nebo je tuší, jsou ochotni šetřit energií, třídit odpad, chovat se ohleduplně k životnímu prostředí atd. Jen nepatrná část z nich je ochotna šířit ekologickou osvětu, aktivně chránit přírodu, finančně podpořit ekology nebo nákup ohrožené lesní lokality či části deštného pralesa, prosazovat sázení stromů individuálně nebo na úrovni obce či státu, vyhledat na internetu a organizovat petice např. proti káčením pralesů, za odstranění zastaralých tankerů apod.

Od r. 1989 se v ČR učinilo leccos v zájmu životního prostředí. Zateplování objektů, čističky odpadních vod, omezení emisí z automobilů, hledání znečišťovatelů, podpora šetrnějšího plynu namísto uhlí. Souvisí to i s náběhem na přísnější legislativu EU. Některé státy EU jdou ještě dál. Například Velká Británie nebo Rakousko počítají s postupným útlumem (až o 50 % během 20 let) klasických zdrojů energie nešetrných k životnímu prostředí a dotační politikou podporují rozvoj alternativních zdrojů energie (tepelná čerpadla, spalování biomasy, dřevního odpadu, větrné elek-

trárny, malé vodní elektrárny, sluneční kolektory, sluneční články na odloučených sídlech, omezení dieselových motorů aj.) Jiné státy vysazují nebo plánují vysazování husté zeleně ve městech, na zemědělsky neužívaných plochách, obnovu původních smíšených a lužních lesů, což je právě prostředek, který omezí povodňovou vlnu a naopak udrží vláhu v dobách sucha. Navíc stromy pohlcují prach, vylučují látky ničící bakterie a viry, poskytují útočiště živočichům. Investice do životního prostředí, šetrnějších technologií (na základě zpřísněných norem) stojí velké prostředky a zvýší cenu výrobků. Proto v současném stavu společnosti vlády a obce neřeší příčiny, ale jen důsledky, dělají jen to, co je zdůvodnitelné před většinou voličů, jako je obnova povodní poničených komunikací, protipovodňové bariéry apod. S pocitem smutku tvrdím, že až přijdou další povodně, vedra, sucha, požáry a vichry, teprve pak vládní ekonomové začnou vyčíslovat, že kdyby se stamiliardové částky na obnovu zničeného investovaly do intenzivní celosvětové prevence – radikálního omezení emisí skleníkových plynů a další ochraně přírody, bylo by se to bývalo vyplatilo.

Dr. Bc. Aleš Drobník, SOŠ Blatná

Čo sa udialo v Agroinštitúte

V Agroinštitúte Nitra sa v dňoch 10. a 11. decembra 2003 konal už 11. ročník Vianočných výstavno-predajných trhov výrobkov a prác žiakov stredných škôl pôdohospodárskeho zamerania. Toto podujatie otvoril minister pôdohospodárstva SR Zsolt Simon spolu s predsedom Nitrianskeho samosprávneho kraja Milanom Belicom.

Už druhý rok okrem stredných odborných učilíšť poľnohospodárskych a potravinárskych sa tejto aktivity zúčastnili aj stredné odborné školy. Na výstave sa spolu prezentovalo 23 stredných škôl svojimi prácami. Pozornosť návštevníkov priťahovali rôznymi výrobkami ako sú napr. vianočné väzby, výrobky zo sušených kvetov, vianočné medové pečivo, pe-

Súťaž v odborných zručnostiach žiakov stredných škôl – aranžovaní „Vianočná tematika“

Slávnostné otvorenie 11. ročníka Vianočných výstavno – predajných trhov. V strede zľava: riaditeľ Agroinštitútu Nitra Kamil Slíž, minister pôdohospodárstva SR Zsolt Simon, predseda Nitrianskeho samosprávneho kraja Milan Belica

kárske a cukrárske výrobky, rezbárske výrobky, zámočnícke výrobky, výšivky, paličkovaná čipka, ručne tkané koberce, med, víno, drobné upomienkové predmety a darčeky. Svoje zručnosti žiaci predvádzali pri zdobení vianočných medovníčkov, výrobe paličkovanej čipky, výrobe drobných ozdôb zo slamy. Podujatie malo celoslovenský charakter, pričom boli zastúpené školy takmer zo všetkých samosprávnych krajov.

Výstava bola rozšírená i o účasť ľudových výrobcov, ktorí sa prezentovali výrobkami tradičných ľudových remesiel ako keramikou, betlehemami, píšťalkami a fujarami, výšivkami, drôtenými výrobkami, ručne maľovanými výrobkami zo skla, kraslicami, figúrkami zo šúpolia, pričom výrobu niektorých výrobkov predvádzali priamo pred návštevníkmi.

Podujatie malo, ako vždy, veľký ohlas u verejnosti. Je nám len ľúto, že každým rokom sa finančná situácia škôl

zhoršuje a práve nepriaznivá finančná situácia je príčinou znižujúcej sa účasti škôl na tomto podujatí.

Sprievodnými podujatiami boli súťaže v odborných zručnostiach žiakov stredných škôl. Súťaž „Vianočná tematika“ mala celoslovenský charakter s medzinárodnou účasťou. Svoju zručnosť prezentovali žiaci aj v celoslovenskej súťaži „O najlepší vianočný trvanlivý pekársky a cukrársky výrobok“.

Touto formou chceme úprimne poďakovať všetkým zúčastneným. Osobitne však tým školám, ktoré i napriek tejto nepriaznivej finančnej situácii, v náročných podmienkach, sa zmobilizovali a svojou účasťou prezentovali nielen školu, ale i región v ktorom pôsobia. Ich účasť bola zviditeľnením pôdohospodárstva a prínosom pre jeho rozvoj.

Oddelenie metodického vzdelávania pre stredné školy
Agroinštitút Nitra

I ve Starém Městě se učí „Marečci“

Přestože Střední zemědělská škola a Gymnázium ve Starém Městě nebyla uvedena v listopadovém čísle časopisu Zemědělská škola – Pôdohospodárska škola mezi školami, které mají akreditaci k organizování „Kurzů pro výkon obecných zemědělských činností“, má tato škola zkušenosti již s druhým kurzem. A také jedno prvenství v tom, že právě na naší škole se v průběhu prvního kurzu, který se konal 6. 1. – 5. 6. 2003, začalo frekventantům kurzu říkat „Marečci“.

Prvního kurzu se zúčastnilo 14 zájemců. Teoretická výuka v počtu celkem 175 hodin probíhala každý týden ve středu a ve čtvrtek. Zbývajících 125 hodin využili účastníci k samostudiu a k vypracování absolventských prací. Každý účastník si mohl vybrat téma, které ho zajímá nebo mohl

čerpat z vlastních zkušeností ve svém podnikání. Byl mu přidělen konzultant, ke kterému chodil na individuální konzultace. Vypracované práce hodnotil jak konzultant, tak také oponent. Kurz byl zakončen teoretickou zkouškou dne 15. 5. 2003 a závěrečnou obhajobou absolventské práce dne 5. 6. 2003 byl kurz ukončen.

Druhý kurz jsme zahájili teoretickou výukou od 1. 10. 2003 pro 21 uchazečů.

Co říci na závěr? Myslím, že mluvím za všechny učitele naší školy, když řeknu, že výuka „Marečků“ je pro nás obohacením v naší učitelské praxi.

Ing. Zdeňka Kubičková, SZeŠ a G Staré Město

Ocenění

Ve spolupráci s Odborem výzkumu a vzdělávání Ministerstva zemědělství ČR a s Britskou radou v Praze organizovala katedra pedagogiky České zemědělské univerzity v Praze, jak jsme informovali v prosincové Zemědělské škole, mezinárodní seminář „Současný a budoucí výzkum zemědělského vzdělávání a informačních systémů pro zemědělství a rozvoj venkova“.

Seminář byl zahájen oceněním některých dlouholetých spolupracovníků katedry pedagogiky České zemědělské

univerzity v Praze. Za přínos českému zemědělskému vzdělávání byla udělena pamětní medaile ČZU, vydaná při příležitosti dvoustého výročí existence vysokého zemědělského učení v Čechách, panu Ing. Miroslavu Červenému (ředitel SZeŠ v Humpolci), panu Ing. Jiřímu Husovi, CSc. (ředitel SZeŠ a SOŠ v Poděbradech), panu Ing. Václavu Kolečkovi (ředitel SOUz ve Velké Chuchli), panu Ing. Josefu Rozmanovi, CSc. (pedagog a historik zemědělského školství) a paní Elizabeth White (Britská rada v Praze).

Kapradí 2003

Dne 21. listopadu 2003 se ve Vyšší odborné škole a Střední zemědělské škole v Kostelci nad Orlicí uskutečnilo již 4. setkání škol a institucí Královéhradeckého kraje rozvíjejících ekologickou výchovu KAPRADÍ 2003.

Setkání se konalo pod záštitou ministra životního prostředí ČR, ministryně školství, mládeže a tělovýchovy ČR a hejtmána Královéhradeckého kraje.

Organizátorem bylo Středisko ekologické výchovy a etiky Rýchory SEVER, Brontosaurus Krkonoše, v čele se svým ředitelem RNDr. Jiřím Kulichem.

Na programu setkání byly následující aktivity – v úvodu vystoupil se svým pozdravem hejtmán Královéhradeckého kraje Ing. P. Bradík, poté následovalo zamyšlení RNDr. J. Pokorného z Botanického ústavu AV v Třeboni s tématem „Krajina našeho domova“. Následně se rozběhly jednotlivé dílny (Stateček, Krajina jako místo střetu zájmů, Učebna pod širákem, Koordinátorem EVVO snadno a rychle, Školní plán EVVO v praxi aj.). Současně probíhaly debatní kruhy, např. s tématy „Krajina našeho domova“, „Program obnovy venkova“.

Dílny pokračovaly i v odpoledním bloku současně s burzou nápadů, kde si vyučující vzájemně předávali své zkušenosti a nápady z realizace EVVO.

Vedoucími jednotlivých dílen byli osvědčení a úspěšní odborníci z oblasti ekologické výchovy (lze jmenovat např. Mgr. V. Sedláčka ze ZŠ v Březnici nebo RNDr. D. Zouharovou ze ZŠ v Podomí), kteří dokázali zaujmout a získat posluchače svými projekty a praktickými zkušenostmi.

Setkání se zúčastnilo více než 100 pracovníků především z oblasti regionálního školství (nejen z Královéhradeckého kraje), dále byli přítomni zástupci některých centrálních úřadů, samosprávných orgánů, spolupracujících organizací apod.

V závěru setkání byly vybraným školám předány ceny za ekologickou výchovu.

Dr. Vladimír Krieg, MŠMT ČR

Jesenné aktivity na rybárskej škole v Mošovciach

Výlovy pri najväčšom slovenskom rybníku

Stalo sa tradíciou, že žiaci z SOU poľnohospodárskeho a rybárskeho v Mošovciach sa v rámci svojej odbornej praxe každoročne zúčastňujú pri výlove veľkých rybníkov na Slovensku. Tak sa stalo aj 20. až 24. októbra tohto roku, keď počas mrazivých dní žiaci 2.A triedy lovili jeden z hrhovských rybníkov. Už teraz sa tešia na budúci rok, keď sa bude loviť po 3 rokoch najväčší z nich Veľké jazero o výmere 185 ha. Teraz lovili „len“ 46 hektárový a i napriek tomu, že nelovili rekordné exempláre, zážitky z výlovu si uchovávajú na dlhé roky pre špecifickosť a osobitnú atmosféru pri výlove takýchto rybníkov. Hlavnú obsádku tvorili násady kapra, amúra a tolstolobika. Pestrosť obsádky obohatili aj generačné kapre určené na ďalšiu reprodukciu, ktoré žiakov najviac upúťali.

Práca na kaprovom hospodárstve Hrhov ich obohatila o ďalšie skúsenosti, vedomosti a zručnosti, ktoré môžu uplatňovať vo svojom budúcom zamestnaní.

Už tradične v Čechách

V mesiaci novembri zakúsili vôňu a celkovú atmosféru Juhočeského kraja žiaci 3. ročníka učebného odboru rybár, ktorí sa zúčastnili na výmennej odbornej praxi pri výlovoch treboňských rybníkov.

Už tradične každoročne sa žiaci 3. ročníkov zúčastňujú na historicky významnom mieste pre rybárov. S Třeboňou sa spájajú dlhodobé tradície v chove kapra s profesionálnymi skúsenosťami rybárskych odborníkov, ktorí s radosťou odovzdávajú svoje kvalitné odborné vedomosti a znalosti

Vyhodnotenie súťažnej úlohy – výpočet krmnej dávky

nastupujúcej generácií rybárov či už z Čiech alebo zo Slovenska.

I naši žiaci nasávajú atmosféru nefalšovanej rybárčiny tak, ako ju poznali už naši predkovia a to ich zaväzuje k tomu, aby ešte s väčším nadšením a fortieľom sa zabávali do bahna juhočeských rybníkov pri ťahaní a jadení sieti plných trblietavého striebra. Rybníky ako sú Vlkovický (najväčší nebeský rybník), ale aj Bošilec a Rudá dali zabrať nejednému skúsenému rybárovi a preverili sily aj naším mladým učňom zo Slovenska, ktorí sa vystriedali pri viacerých činnostiach, či už nahnaní rýb, zaplotovanie, samotnom záťahu nevodom a jadení alebo pri vylovovaní, triedení, vážení rýb a nakladaní na dopravné prostriedky.

Za odmenu im bola exkurzia po južných Čechách, kde mohli poznávať históriu českého i slovenského rybárstva – na zámok Ohrada, ale i súčasné trendy moderného rybárstva. Navštívili třeboňské sádky, spracovňu sladkovodných rýb v Třeboní aj rybochovný objekt s oteplenou vodou v Mydlovaroch. Nevynechali ani najmenšiu zoológickú záhradu pri rybníku Bezdrev, ktorá je hádam najnavštevovanejšou v Čechách. Tam si oddýchli, nabrali nových síl a spokojní sa vrátili domov.

Súťažné zápolenie

Krásny jesenný deň naša škola využila na zápolenie žiakov v rybárskych disciplínach v rámci 1. kola súťaže žiakov stredných odborných škôl a stredných odborných učilíšť – odboru rybár krajín V4.

Súťaž sa uskutočnila 19. 11. 2003 v areáli školy v špeciálnych učebniach teoretického a praktického vyučovania a strediskách odborného výcviku.

Súťaže sa zúčastnili školy z Českej republiky a to Střední rybářská škola a Vyšší odborná škola vodního hospodářství

Súťažná úloha – jazda loďou

a ekologie Vodňany, Střední odborné učiliště rybářské a Učiliště v Třeboní a zo Slovenska Združená stredná škola poľnohospodárska Ivanka pri Dunaji a Stredné odborné učilište poľnohospodárske a rybárske Mošovce ako hosťujúca škola. Ako pozorovateľ sa zúčastnila aj rybárska škola z Taty z Maďarska, ktorá sa chce aktívne zapojiť do súťaže v budúcich ročníkoch.

V súťaži si žiaci preverovali jednak teoretické vedomosti formou testu, ale hlavne praktické znalosti a zručnosti v disciplínach ako je sieťovanie čereňa, rozpoznávanie pohlavia u rýb, hod vrhacou sieťou na terč, výpočet krmnej dávky a jazda loďou formou štafety.

O náročnosti jednotlivých disciplín, ale aj dobrej pripravenosti žiakov svedčia výsledky, ktoré počas súťaže boli dosiahnuté.

Pri preverovaní vedomosti formou testu najlepšie obstáli žiaci z Vodňan, Třeboně a Ivanky pri Dunaji.

Zrejme najlepšie na súťaž boli pripravení žiaci z SOU rybářského Třeboň, ktorí vyhrali súťaž v jednotlivcoch aj ako družstvo. Zdatnými súpermi im boli aj ostatní žiaci, no najlepšie im konkurovali žiaci z SOUPaR Mošovce Filip Kmeťo, Milan Debnár a Martin Ostrochovský, ktorí obsadili druhé miesto v súťaži družstiev. Až na mierne zaváhanie pri testoch ostatné disciplíny zvládali veľmi dobre. Najťažšou disciplínou pre všetkých zúčastnených bolo sieťovanie čereňa. Nie preto, že by to nevedeli, ale úloha im bola sťažená menším priemerom ôk. Aj tu sa najlepšie zorientovali žiaci z Třeboně a Mošoviec.

V ďalších troch disciplínach – hod vrhacou sieťou, výpočet krmnej dávky a rozpoznávanie pohlavia u rýb dominovali žiaci z Mošoviec. Nebytí zatúlanej ryby, ktorá vyskočila z kade a pripravila tak žiaka o 2 cenné body, mohli pri troške šťastia vyhrať všetky tri disciplíny. Tretiu disciplínu im

vyfúkol žiak z Ivanky pri Dunaji Anton Adamus. Do celkového poradia družstiev prehovorila aj posledná disciplína – štafeta v jazde loďou pomocou tyče, kde preukázali zručnosť všetci súťažiaci, zvlášť žiaci z Českej republiky.

Túto disciplínu si vyskúšali aj pedagógovia z jednotlivých škôl. Ing. Miroslav Merten, riaditeľ Strednej rybárskej školy vo Vodňanoch, učiteľ odbornej praxe Ing. Pavel Chromý a Ján Mráček, zástupca riaditeľa pre odborný výcvik v SOU rybárskom v Třeboni preukázali svojimi suverénnymi jazdami, že žiaci sú v dobrých rukách.

SOPaR Mošovce týmto započalo novú kapitolu vzťahov medzi školami s rybárskym zameraním v rámci V4. Štafetu pre usporiadanie 2. ročníka súťaže preberá SOU rybárske v Třeboni v apríli budúceho roku, kde predpokladáme účasť škôl aj z Maďarska a z Poľska.

Súťaž sa uskutočnila aj vďaka nasledujúcim organizáciám, ktoré ju sponzorsky podporili:

1. Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora Bratislava
2. Združenie chovateľov rýb na Slovensku
3. Slovryb, a. s. Příbovec
4. Redakcia časopisu Slovenský Rybár
5. Obecný úrad Mošovce
6. Rybárstvo Požehy, s. r. o. Dubové
7. Ing. Ľudovít Janošov – ESOX
8. ŠRZ Drienok Mošovce
9. Pekáreň Fatran Mošovce

Vítazné družstvo – žiaci Jiří Apfelthaler, Lukáš Novák, Miroslav Kuželka (SOUr Třeboň)

10. Bryndziareň Turčianske Teplice

Hlavný majster OV Ing. Ján Duška
majstri OV Sýkora Martin a Jaroslav Podmajerský

Kontakt:

Stredné odborné učilište poľnohospodárske a rybárske

Na Drienok 454, 038 21 Mošovce

Tel., Fax: 043/4944230

e-mail: soupar@souparmt.edu.sk,

[http:// www.souparmt.edu.sk](http://www.souparmt.edu.sk)

Medzinárodná spolupráca stredných poľnohospodárskych škôl

Súčasný trend našej spoločnosti je silne poznačený tendenciou vytvárať hospodársky silné európske spoločenstvo, ktoré je etablované vstupom Slovenska do EÚ v máji budúceho roka. V snahe využiť vzájomne prospešné tesnejšie kontakty s nám najbližšími okolitými krajinami, rozhodli sme sa na Strednej poľnohospodárskej škole v Michalovciach obnoviť a zintenzívniť mnohostrannú spoluprácu stredných poľnohospodárskych škôl. Táto spolupráca a družobné styky nám prinášajú vzájomne prospešný efekt a úžitok vo výchovno-vzdelávacej činnosti a zviditeľňujú vplyv, imidž a prezentáciu škôl s podobným zameraním v zahraničí. Preto sa chceme so skúsenosťami v tejto oblasti podeliť so širokou pedagogickou verejnosťou.

Dlhoročná tradícia

Myšlienka medzinárodnej spolupráce stredných škôl s poľnohospodárskym zameraním má na našej škole už dlhoročnú tradíciu a jej korene siahajú ešte do sedemdesiatych a osemdesiatych rokov v minulom storočí.

Stredná poľnohospodárska škola v Michalovciach nadviazala družobné styky ešte v časoch starého spoločenského zriadenia so sesterskými školami SZTŠ Vyškov na Morave, SPOŠ Nyíregyháza v Maďarsku a SPOŠ Kavarna v Bulharsku.

V súčasnosti sme z vlastnej iniciatívy nielen obnovili „zmrazené“ vzťahy s uvedenými školami, ale spoluprácu

sme rozšírili a obohatili o Strednú poľnohospodársku školu v Livade v Rumunsku a SPoŠ Lesko v Poľsku. Integrovaná spolupráca medzi uvedenými školami presahuje rámec odbornosti. V rámci medzinárodnej spolupráce dochádza k širokej škále výmeny aktivít, medzi študentmi a pedagogickými pracovníkmi, ktorá prináša odbornospoločenský osov a efekt vo výchovno-vzdelávacom procese a v skultúrňovaní medzinárodných vzťahov s našimi budúcimi partnermi v EÚ.

Súťaže, praxe, podujatia

Žiaci a učitelia sa už tradične zúčastňujú rozličných medzinárodných súťaží ako sú súťaže v pestovateľskej a chovateľskej zručnosti, súťaží o mlieku a rozličných kvízov pri ktorých dochádza k živej výmene odborných poznatkov.

Každoročne sú organizované výmenné prázdninové praxe, počas ktorých sa popri praktickej činnosti žiaci oboznamujú so životom a činnosťou svojich spolužiakov za hranicami našej vlasti. Zúčastňujú sa rozličných exkurzií a výletov pri ktorých sa oboznamujú nielen s prácou poľnohospodárov a súkromných farmárov, ale i s rozličnými tradíciami a kultúrno-historickými pamiatkami u zahraničných susedov, poznávajú prírodu a ostatné rozličné spoločenské atraktivity.

Vo voľnom čase sa už tradične organizujú rozličné kultúrne, spoločenské a športové podujatia, ktoré upevňujú ich osobnostný rozhľad a bezprostredné osobné kontakty.

Vo vzájomných kontaktoch prevláda pocit určitej odbornej spolupatričnosti a stavovskej hrdosti. Je veľmi užitočné a prospešné ako i zaujímavé poznávať prácu, prostredia a tradície susediacich národov očami nám blízkych ľudí a priateľov, s ktorými nás spájajú rovnaké ciele: vedieť obrábať zem a dorábať to najvzácnejšie – chlieb a potraviny pre spoločnosť.

V rámci každoročných výstav ovocia, zeleniny, malých hospodárskych zvierat a techniky, organizujeme medzinárodné súťaže, rozličné významné výročia a jubileá využívame pre vzájomné návštevy žiakov a pedagogických pracovníkov pri ktorých dochádza k výmene vzájomných skúseností, výmenná stáž učiteľov ANJ, NEJ a poznávaniu celých učiteľských kolektívov.

Medzinárodná spolupráca nachádza medzi študentmi a pedagógmi živý a neformálny ohlas. Žiaci si zo súťaží odnášajú rozličné vecné ceny, diplomy, plakety a upomienkové predmety. Výmena skúseností medzi učiteľmi je veľmi vzácna. Osobný kontakt a kontakt so živou krajinou

sa nedá nahradiť žiadnou virtualitou na internete alebo počítači. Pobyt žiakov a učiteľov pri mori je neoceniteľný. Vzájomná výmena žiakov a návštevy pedagogických pracovníkov sú založené na princípe reciprocitv a sponzorstve. Jazykové bariéry u neslovanských krajín sa snažíme odbúrať za pomoci vlastných i cudzích tlmočníkov.

Vzájomné výmeny

Naši študenti a učitelia nielen aktívne poznávajú prácu poľnohospodárov v susedných krajinách, ale snažíme sa cudzím žiakom a pedagógom priblížiť aj krásy a osobitosti, ktoré máme u nás doma. Každoročne navštevujeme Zemplínsku šíravu, Morské oko, Vysoké Tatry a Vinianske jazero, oboznamujeme hostí s kultúrnymi pamiatkami a pozoruhodnosťami mesta Michalovce a Košice. Návštevy Zemplínskeho múzea dávajú prehľad o tradíciách nášho poľnohospodárstva na Zemplíne.

Najdlhšiu tradíciu má družobný styk so Strednou poľnohospodárskou školou v Nyíregyháze. Na tomto úseku dochádza ku každoročnej výmennej praxi medzi našimi a maďarskými žiakmi a učiteľmi. Maďarskí študenti a pedagógovia sa zúčastňujú medzinárodných súťaží usporiadaných pri príležitosti každoročných výstav ovocia, zeleniny, húb, bonsajov a malých hospodárskych zvierat a medzinárodnej súťaže o mlieku. Usporiadavame každoročné výmenné zájazdy celých pedagogických kolektívov. Naši žiaci a učitelia v rámci výmennej praxe pracovali na družobnej škole v botanickej záhrade, pri zbere zeleniny, tabaku a v ovocnej škôlke. Pravidelne sa taktiež zúčastňujú súťaží v pestovateľskej a chovateľskej zručnosti, odkiaľ si odnášajú rozličné diplomy, poháre a vecné ceny. Maďarskí študenti počas výmennej praxe pracujú na našom školskom majetku pri zbere obilia, slamy a pri pozberovej úprave obilia.

V exkurznej časti praxe bolo umožnené našim žiakom a učiteľom navštíviť rôzne kultúrno-historické pamiatky mesta Nyíregyházy. Maďarskí kolegovia nám prezentovali svoje tradície v chove koňoch a v husárstve, požiarníctve ako i tradičný medzinárodný trh. Navštívili sme tiež miestne kúpele, prezerali sme si niektoré historické mestá ako Debrecím a Eger, hlavné mesto Budapešť s historickou budovou parlamentu.

V októbri tohto roku bola podpísaná zmluva o spolupráci medzi našou školou a SPoŠ Kavarna. Už v nasledujúcom kalendárnom roku sa začne organizovať výmenná prax v rámci ktorej žiaci odpracujú 5 dní v pracovnej činnosti a ďalších 5 dní sa budú venovať odborným exkurziám pri poznávaní krajiny, zvyklostí a tradícií.

Vyučujúci, ktorí majú záujem môžu navštíviť družobnú školu počas výmennej praxe, spojenú s pobytom pri Čiernom mori.

V mesiaci október sa uskutočnila odborná exkurzia našich pedagógov v rumunskej Livade, ktorá preskúmala možnosti spolupráce s tunajšou strednou poľnohospodárskou školou. Výmenu odborných poznatkov predstavuje aktívna účasť rumunských študentov v medzinárodných súťažiach a vzájomné návštevy na úrovni vedúcich pracovníkov a pedagógov.

Najnovšie sme obnovili kontakt so Strednou poľnohospodárskou školou vo Vyškove na Morave, kde takisto pôjde o intenzívnu vzájomnú výmenu odborných poznatkov a návštevu učiteľských kolektívov. Budeme využívať hlavne výhodu jazykovej blízkosti a poznatky z vyučovania odborných predmetov, ktoré sú v českých školách už tradične na vysokej úrovni.

V rámci projektov Sapard a Sokrates rysujú sa možnosti spolupráce so strednými poľnohospodárskymi školami v Holandsku a Nórsku. Nevýhodou a handicapom kontaktov so sesterskými školami v západnej Európe sú veľké

vzdialenosti, značná finančná náročnosť ako i menší záujem zo strany týchto škôl.

Nevzdávame sa

Vedenie školy, riaditeľ školy Ing. Ivan Švingál a pedagogický zástupca školy majú eminentný záujem o rozvoj medzinárodnej spolupráce a z ich iniciatívy boli uzatvorené a realizované uvedené aktivity.

Záverom chcem poznamenať, že i za súčasných zložitých a náročných podmienok pri útlme školstva, nevzdávame sa a nepodliehame pesimistickým náladám.

Uvedené aktivity medzinárodnej spolupráce pokladáme za správny príklad medzinárodnej spolupráce v súvislosti so smerovaním našej spoločnosti a teda i škôl do spoločného Európskeho domu. Ako vyplýva z doterajších skúseností bilaterálnej a mnohostrannej spolupráce prináša nám zefektívnenie výchovno-vzdelávacej práce a mnohostranný efekt a úžitok. Preto v tejto oblasti chceme naďalej pracovať na kvalitatívne vyššej úrovni, k čomu boli uzavreté ročné a dlhodobé zmluvy a dohody.

Ing. Jaroslav Ivančík, SPoŠ Michalovce

Oblasťná výstava

V dňoch 26.– 28. 9. 2003 sa uskutočnila v priestoroch SPoŠ Michalovce VII. oblasťná výstava drobných zvierat a 9. výstava malých a veľkých hospodárskych zvierat, ovocia, zeleniny, bonsajov, kvetín a húb, ktorá bola spojená s Dňom otvorených dverí na SPoŠ Michalovce a medzinárodnou súťažou odbornej zručnosti žiakov stredných škôl. Organizáciou uvedených aktivít sme sa snažili dosiahnuť nasledovné ciele: prezentovaním dopestovaných rozličných druhov a kultivarov poľnohospodárskych plodín a vystavovaním rozličných druhov čistokrvných zvierat, rozličných plemien a ich farebných rázov motivovať mladú generáciu k pozitívnemu vzťahu k prírode. Organizovanie takýchto odborných–spoločenských akcií nám pomáha pri aktívnom získavaní budúcich žiakov na SPoŠ a zvyšovaní ich záujmu o poľnohospodársku výrobu a štúdium na našej škole. Výstavy sú vhodným miestom pre porovnávanie kvality dopestovaných plodín, ale aj priestorom pre odbornú a priateľskú diskusiu zúčastnených vystavovateľov.

Každoročne usporiadanú výstavu poľnohospodárskych produktov už tradične začíname medzinárodnou súťažou študentov stredných poľnohospodárskych škôl. Tá tohto-

ročná bola zameraná na štyri oblasti pestovateľskej a chovateľskej zručnosti:

- priradovanie semien k príslušným poľnohospodárskym plodinám
- značkovanie hydiny
- určovanie pohlavia drobných hospodárskych zvierat
- praktické váženie prasiatok

Súťaže sa zúčastnili trojčlenné súťažné družstvá z družobných škôl Nyíregyháza z Maďarska a z rumunskej Livady. Z domácich sesterských škôl súťažné družstvá z SPoŠ Kežmarok, SPoŠ Kapušany a domáce družstvo SPoŠ Michalovce. Súťaž bodovali a vyhodnocovali nezávislé trojčlenné komisie pozostávajúce z odborníkov z praxe, pestovateľskej a chovateľskej verejnosti. V tesnej konkurencii sa najlepšie darilo domácomu družstvu SPoŠ Michalovce, ktoré zvíťazilo. Na druhom mieste sa umiestnilo družstvo SPoŠ Kapušany a na treťom družstvo z Rumunska.

Cennosťou súťaže bolo to, že žiaci preukázali značné vedomosti a praktické zručnosti z pestovateľskej a chovateľskej činnosti.

V rámci oblastnej výstavy zvierat bolo vystavovaných 109 exponátov rozličných plemien králikov, 21 plemien hydiny, 86 plemien holubov a 30 rozličných plemien exotov od rôznych chovateľov v rámci okresu Michalovce i z celej oblasti. Z drobnochovateľov si čestné ceny odniesli:

Holuby

Hudák Martin – Slovenský hrvoliak čierny
Hlohin Matej – Poľský rys
Leško Ján – Moravský pštros červený
Leško Ján – Košický kotrmeliak
Hricík Ján – Mondén modrý
Vaško Miloš – King biely
SPoŠ – Parochniar

Hydina

Knežo Emil – Amrox
Nitray Jozef – Brahmanka svetlá
Papp Juraj – Plymutka biela
Maruška Karol – Orpingtonka žltá malá
SPoŠ – Hodvábnička

Králiky

Knežo Emil – Nemecký strakoš
Stanko Peter – Veľký svetlý strieborný
Puci František – Činčila veľká
Šebesta Vlado – Viedenský biely
Turcovský Martin – Novozelenský biely
Murín Jozef – Maličký baran
Novák Peter – Kastorex
Maruška Karol – Rex čierny

Samotná SPoŠ v svojej expozícii predstavila 11 kusov vodnej hydiny, 17 kusov okrasnej hrabavej hydiny a 41 plemien holubov ako i rozličné plemená stredne veľkých a malých králikov. Ďalej raticovú zver, psov, exotické vtáčstvo a bažanty.

Z veľkých zvierat boli vystavené exponáty slovenskej bielej kozy, ovce merino, ošípané slovenského bieleho ušľachtitého plemena a z dobytky teľatá slovenského strakatého plemena zo Školského majetku pri SPoŠ Michalovce.

Priaznivý ohlas vyvolali ukážky jazdeckého umenia z chovu slovenských teplokrvníkov pri jazdeckom oddieli MADA-BULÍK. Výstava ovocia, zeleniny, aranžovaných kvetín a húb sa niesla v znamení ústredného hesla „Pre radosť, krásu a úžitok“. Návštevníci mali možnosť si prezrieť vyše 300 exponátov najrozličnejších druhov zeleniny a ovocia pestovaných na Zemplíne. Samostatné čiastkové výstavy sme usporiadali z húb našich lesov, včelársku výstavu a expozíciu z vinohradníctva sobrancej oblasti.

Značnú odozvu u návštevníkov vyvolalo estetické cítenie a vkus našich žiakov pri aranžovaní kvetov a exotičnosť vystavovaných bonsajov. V rámci dňa otvorených dverí navštívili naše expozície žiaci prakticky zo všetkých ZŠ v Michalovciach, zo ZŠ Zalužice, Bežovce, Sobrance a materských škôl v Michalovciach. Očká detí vedeli rozžiariť hlavne predvádzané školské poníky, rozličné zvieratá ako i počítače a mikroskopy s preparátmi. Žiaci základných škôl ale i ostatná verejnosť mali možnosť si prezrieť aj rozličné odborné učebne, knižnicu, telocvičňu a športový areál ako i botanickú záhradu a areál výcviku motorových vozidiel. Výstava bola miestom pre propagovanie a prezentáciu výsledkov práce pedagógov a žiakov našej školy a mala široký ohlas v pestovateľskej a chovateľskej verejnosti.

Preto chceme aj v budúcnosti v podobných aktivitách úspešne pokračovať a svojou aktívnou činnosťou zvýšiť príťažlivosť štúdia na našej škole.

Ing. Jaroslav Ivančík
SPoŠ Michalovce

Slavnostní znovuotevření

Výjimečně slunný den 21. listopadu 2003 umocnil slavnostní setkání ve Velké Chuchli. Před Středním odborným učilištěm zemědělským se sešli představitelé školy a pozvaní hosté při příležitosti ukončení rekonstrukce školy po ničivé povodni v srpnu r. 2002.

Celý areál chuchelského učiliště – stáje, škola, domov mládeže – byl při loňské povodni zatopen do výšky 3,5 m a jeho oprava trvala více než rok. Mezitím se žáci učili v náhradních prostorách na mnoha místech Prahy. Ztíženy byly podmínky především pro praxi – v nejkritičtějších dnech museli cestovat do jezdeckých stájí mimo Prahu.

Ale kolaudace zdárně proběhla a 1. listopadu se žáci a pedagogové vrátili do svých původních, překrásně opravených i přestavěných prostor.

Ředitel školy Ing. Václav Kolečko ve svém uvítacím a zahajovacím projevu, který si vyslechli i radní hl. m. Prahy pro oblast školství, představitelé odboru školství magistrátu, zástupci ministerstva školství a inspekce, ředitelé škol, výzkumných pracovišť a další hosté, poděkoval všem firmám, organizacím a dobrovolníkům, kteří se na obnově učiliště podíleli. Zdůraznil zejména pomoc Magistrátu hlavního města Prahy, bez jehož dotací (celkový náklad 24 mil. Kč) by škola nemohla být opravena do nynější skutečně krásné a vylepšené podoby.

Vítaná byla prohlídka moderně vybavených učeben, návštěvu stájí se zasvěceným výkladem bylo rovněž škoda si nechat ujít. Závěrečné posezení ve školní jídelně nabídlo všem přítomným nová setkání a umožnilo seznámit se vzájemně se školskou a zemědělskou problematikou.

80 rokov poľnohospodárskych škôl v Malinove

Od zápisu zriadenia „Štátnych zemědělských škôl v Eberharte“ ministrom poľnohospodárstva Dr. Milanom Hodžom uplynie 16. decembra presne 80 rokov. S cieľom pripomenúť si toto pre školu tak vzácne jubileum sa koncom októbra uskutočnila v priestoroch kaštieľa za prítomnosti vzácných domácich i zahraničných hostí slávnostná akadémia.

Práve v spoločenskej miestnosti kaštieľa, kde Dr. Milan Hodža pred osemdesiatimi rokmi slávnostne otvoril Jednoročnú hospodársku a záhradnícku školu, udelilo MŠ SR 24. októbra 2003 v zastúpení Ing. Renátou Majerníkovou škole čestný názov – Združená stredná škola záhradnícka Gustáva Čejku.

Ocenenie dostala škola i od predsedu Bratislavského samosprávneho kraja ako i od vedúceho odboru školstva KÚ v Bratislave, Ing. Stanislava Papánka. Medzi prítomnými boli hostia zo zahraničia, s ktorými škola úzko spolupracuje a organizuje zahraničnú odbornú prax, súťaže v aranžovaní kvetín, v riešení sadovníckych úprav. Pozdraviť školu prišli i bývalí kolegovia a absolventi školy. S úctou a vážnosťou si na svoju alma mater zaspomínali páni Štefan Bučko a Marián Slovák, ktorí si oživilí svoje návraty do študentských čias i botanickými názvami rastlinného materiálu v malinovskom parku, ktorý dodnes prekvitá aj vďaka intenzívnej údržbe žiakov Združenej strednej školy záhradníckej Gustáva Čejku.

Začiatky fungovania školy boli ťažké, pretože chýbalo to najnutnejšie zariadenie tried a vybavovanie pomôckami. V prvých rokoch sa vyučovalo iba v provizórne zariadených priestoroch kaštieľa. Tu bol zriadený internát ako aj ubytovne pre učiteľov a administratívnych zamestnancov. Veľký rozsah vyučovacej látky kladol na žiakov veľké požiadavky. Podmienkou prijatia bola i jednoročná záhradnícka prax alebo výučný list. Škola prešla počas mnohých rokov veľkými kvalitatívnymi zmenami. Vznik štátnych majetkov, podnikov záhradníckych a rekreačných služieb, vznik Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre vyvolali zvýšený záujem o absolventov poľnohospodárskych škôl a škola v Malinove s bohatou tradíciou bola pripravená na tieto zvýšené požiadavky reagovať.

Významné zmeny sa udiali v roku 1993, kedy sa stredná poľnohospodárska škola zmenila na strednú záhradnícku

školu. V školskom roku 1995/96 sa po zásahu Ministerstva pôdohospodárstva SR osamostatnilo SOUP, ktoré opäť bolo od 1. 9. 2002 zlúčené so strednou záhradníckou školou a bola vytvorená združená stredná škola záhradnícka, dnes už s čestným názvom Gustáva Čejku.

V súčasnosti navštevujú žiaci trojročný učebný odbor, ukončený záverečnými učňovskými skúškami s možnosťou pokračovať v dvojročnom nadstavbovom štúdiu ukončenom maturitou. Štvorročný študijný odbor s maturitou umožňuje študentom zvoliť si v druhom ročníku odborné zameranie ovocinárstvo a zeleninárstvo, kvetinárstvo a sadovníctvo, viazačstvo a aranžérstvo alebo sadovnícku a krajinársku tvorbu. Na našej škole môžu pokračovať v pomaturitnom kvalifikačnom dvojročnom štúdiu aj študenti z iných stredných škôl po absolvovaní maturitnej skúšky. Odborným zameraním tohto štúdia je obľúbená sadovnícka a krajinárska tvorba.

Dnes, pár mesiacov pred vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie, sme radi, že sa môžeme pochváliť množstvom kontaktov s európskymi záhradníckymi školami – od Helsínk po Malagu, od Amsterdamu po Minsk. Žiaci riešia spoločne projekty sadovníckych úprav okolia škôl, sanatórií, detských ihrísk, zapájajú sa do súťaží v aranžovaní v Berlíne, Budapešti, Szombathely, Štetíne, Děčíne, Viedni, odkiaľ si prinášajú vzácne ocenenia.

Škola organizuje každoročne svoje už populárne Dni otvorených dverí spojené s výstavou ovocia, zeleniny a ich ochutnávkou, ktorým predchádza výtvarno-aranžérska súťaž žiakov ZŠ i študentov SŠ. Zadané tematické okruhy, v tomto roku „Duch malinovského kaštieľa“ lákajú nespočetne veľa súťažiacich, ktorých čakajú krásne ocenenia v podobe hodnotnej keramiky.

Aktívne kontakty školy s prosperujúcimi podnikmi, školami podobného zamerania doma i v zahraničí, vedením obce i kraja, ale tiež spolupráca a angažovanosť pedagogických zamestnancov i ostatných úsekov školy zaručujú pretrvávajúce vysokého kreditu našej školy a verím, že i upevnenia jej postavenia ako kvalitného vzdelávacieho školského stánku celoslovenskej záhradníckej obce.

Katarína Havlíčková
riaditeľka školy

Výrobci zemědělské techniky XIX. a XX. století

Vážení čtenáři,

po určitou dobu se vám budeme snažit v krátké sérii článků poodkrýt historii vzniku a vývoje výroby české zemědělské techniky prostřednictvím jejich výrobců, kteří koncem XIX. a začátkem XX. století začínali, většinou ve velmi těžkých a nuzných podmínkách ve svých vznikajících dílnách, vyrábět stroje, zařízení, náhradní díly a součásti pro hospodářské stroje.

Shromažďování podkladových materiálů po tak dlouhé době bylo dosti komplikované vzhledem k tomu, že práci ztížila vzniklá situace, vytvořená po druhé světové válce. Mnoho archivních materiálů se do dnešní doby dochovalo jen částečně. Z převážné většiny byly materiály buď zničeny a rozkradeny, ať již z neznalosti věci nebo záměrně. Některé informace budou proto obsáhlejšího charakteru a jiné zase velmi kusé. Podkladovými materiály nebyly slovníky, ale materiály podnikových a soukromých sbírek, novino-

vých článků, městských a oblastních archivů. Svoji pomocí též přispěli i někteří dosud žijící potomci zakladatelů uváděných firem – dnes zvukných jmen – zapůjčením vlastních archiválií písemného či obrazového charakteru. (Co do obsahu někdy skromné údaje se velmi těžko zpracovávaly.)

Přesto se domnívám, že se podařilo utvořit rámcovou představu o tom, jak byly firmy zakládány, jaká měly pracovní a obchodní vývojová stadia, pracovní náplně a výrobní sortiment.

Bude-li mezi čtenáři někdo, kdo svými vědomostmi, ať vlastními nebo zprostředkovanými, by mohl doplnit nebo rozšířit pravdivé znalosti o historii osob, které se zasloužily o výrobu zemědělské techniky v Čechách v daném období, nechť tak učiní do redakce tohoto časopisu. Uchová tak historii pro širší veřejnost. Děkuji.

Bratři Sigmundové

Zakladatelem jedné nejnámější a nejstarší české firmy na výrobu čerpadel byl drobný venkovský živnostník Ludvík Sigmund, který započal v roce 1868 s výrobou dřevěných stojanových pump.

Nejstarší syn pumpaře Ludvíka Sigmunda, Jan Sigmund, se narodil roku 1869. Vyučil se pumpařskému řemeslu a v dalších příbuzných závodech v zahraničí získal mnoho nových zkušeností. Ve svých 25 letech s bratrem Františkem přebral malou otcovu dílnu. Bratři Sigmundové byli brzo známi jako obratní obchodníci a spolehliví výrobci pump a studní. Byly jim svěřovány větší veřejné zakázky, zvláště, když se jejich dílna po několika letech rozrostla do rozměrů malé továrny.

Od roku 1894 nesla název J. a F. SIGMUND. Bratři Sigmundové již od počátku podnikání svoji práci modernizovali. Svými nápady a skutky zanedlouho předčili ostatní výrobce. S postupným vývojem podniku zanechali řemeslné výroby dřevěných pump a začali s výrobou kovových studničních čerpadel. Před první světovou válkou bylo v továrně na výrobu čerpadel v Lutíně zaměstnáno na 80 dělníků.

Nesmírná pracovní houževnatost našla své uplatnění. V poválečných letech, kolem roku 1920, bratři začali budovat závod velkého průmyslového formátu. Proto se československé pumpy staly pověstné takřka po celém světě

a velice úspěšně soutěžily v tomto oboru s dosud známými anglickými a německými výrobky. V roce 1922 byla poprvé zaregistrována ochranné známka SIGMA a Neptunův trojzubec. V období třicátých let byla do výrobního programu podniku zavedena řada technických novinek. S mnoha českými patenty se začala zavádět patenty chráněná výroba průmyslových čerpadel a ponorných pump pro hluboko vrtané studny značky Nautila.

V letech 1925–1930 se ujala vedení Sigmundových závodů sice již mladší generace, čtyři synové – inženýři, v továrně se však uplatňovaly i nadále dlouholeté zkušenosti jejich předků, zvláště Jana Sigmunda. Rozšířila se výroba sortimentu domácích vodáren Darling a výroba vodárenských, důlních a průmyslových čerpadel všech druhů. Pro oblast zemědělství zaujal podnik významné postavení svým zavlažovacím zařízením značky Revolt a Rotrevolt. V třicátých letech zaměstnávala firma Sigmund-Pumpy na 1000 dělníků, 200 úředníků a byla ve svém oboru největší specializovanou továrnou v Evropě. Po smrti Františka Sigmunda, v únoru roku 1935, se ještě zúčastnil jeho bratr Jan budování továrny CHEMA, kdysi známého podniku v oboru výroby protiletectvé obrany. Jan Sigmund, starší, šéf závodů Sigmund-Pumpy zemřel v roce 1936 ve stáří 67 let.

V roce 1937 založila firma v Anglii akciovou společnost SIGMUND-PUMPS Ltd. BUSH HOUSE LONDON

a v Newcastle upon Tyne závod na výrobu motorových hasičských stříkaček, které britské ministerstvo vnitra a londýnský hasičský sbor objednaly na základě lutínského modelu. V soutěži bylo předvedeno asi tisíc výrobků. Výrobní program byl v anglickém závodě v dalších letech rozšířen o početné řady čerpadel lutínské konstrukce.

V období druhé světové války, zejména po roce 1942, po popravě Ing. Jana Sigmunda, syna, nejzdatnějšího člena podnikatelské rodiny, byl podnik konfiskován státem a ve vysoké míře zahlcen zbrojní výrobou. Po skončení války

byla tato výroba zastavena a nahrazena obnovenou výrobou čerpadel za velkého nadšení věrných a obětavých bývalých pracovníků, z nichž mnozí ještě za války připravovali koncepci výroby nových výrobků.

V roce 1945 byl podnik znárodněn a byla započata etapa specializace výroby čerpadel průmyslového charakteru. Tato fáze zahrnovala i přebírání osvědčených konstrukcí čerpadel od firem Škoda Plzeň, První brněnské strojírny a ČKD Praha-Vysočany. Konstrukční kancelář byla rozšířena o další zkušené konstruktéry čerpadel jmenovaných renomovaných strojíren. Po dvaceti letech poválečné výroby vzniklo v roce 1965 nové sdružení Sigma, koncern Olomouc, závody na výrobu čerpacích zařízení a armatur.

Po dalších téměř třiceti letech v roce 1993, v roce 125. výročí existence podniku, se dovršil proces opětovné privatizace podniku.

Ing. Petr Novák, CSc., MZe ČR

Učebnice Obecné rybářství

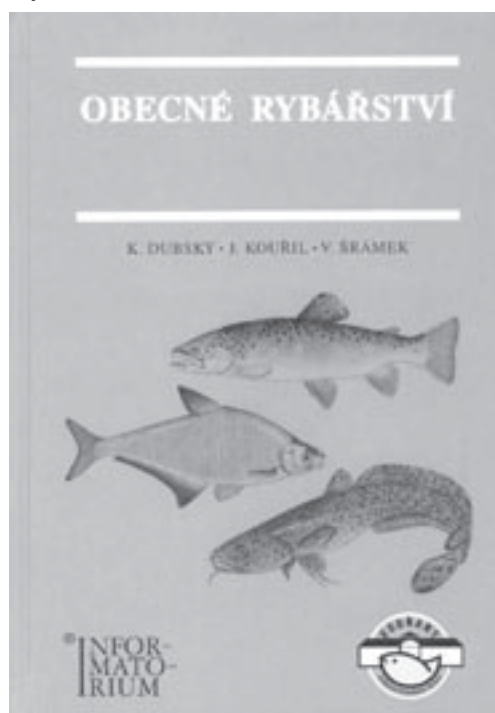
Stěžejními částmi učebnice jsou především kapitoly věnované anatomii a fyziologii ryb, dále systematický přehled druhů ryb u nás žijících, a jejich charakteristika. Zvýšený důraz je kladen na ty druhy, které je možno považovat za hospodářsky významné a na problematiku, která souvisí s jejich chovem. V učebnici jsou rovněž podrobně zpracovány kapitoly týkající se biologie raků a mihulí. Kapitoly z ekologie a etologie ryb spoluvytvářejí ucelený obsah této učebnice.

Součástí učebnice je značný rozsah anatomických kreseb, které podrobně znázorňují tělesnou stavbu i schémata funkcí orgánů a orgánových soustav ryb, raků a mihulí.

Učebnice se snaží poskytnout ucelené poznatky o morfologických znacích, anatomii a základních životních projevech a o výskytu druhů ryb, raků a mihulí u nás tak, aby byla využitelná u širokého spektra zájemců o tento obor, jako jsou chovatelé ryb pro produkční účely, chovatelé okrasných a akvarijních ryb i zájemci z oblasti sportovního rybářství.

Učebnici autorů Karla Dubského, Jana Kouřila a Václava Šrámka vydalo nakladatelství INFORMATORIUM, spol. s r. o., Praha 2003.

Začátkem roku 2004 vyjde druhé přepracované vydání učebnice Pstruhařství. Jedná se o učebnici, která byla v minulých letech již beznadějně vyprodána a o níž veřejnost jeví nemalý zájem.

Marie Hradilová

„...Životní práce inspektorky Hradilové je vpravdě mistrovské dílo oboru, který si z lásky zvolila a láskou naplnila. Ta investice lásky k lidem, práci a povolání věru dokázala, že láska překoná největší nesnáze, vykoná největší skutky a že se vrací k srdci, z něhož vyšla. Více než tisíc žákyň paní inspektorky, dnes již žen a matek v proudu životního dění, vzpomíná vděčně na vyznavačku Komenského – ‘učitel, toť láska’ a sleduje v duchu její pilnou vůdcovskou ruku, ukazující cestu dobra a pravdy. Jak se znásobila všechna dobrota jejího srdce a moudrost její hlavy! Kolik rodin na Moravě, v Čechách i na Slovensku spravují absolventky kroměřížské hospodyňské školy moudrými radami inspektorky Hradilové! Kolik semének prosté životní moudrosti bude klíčit ještě v druhé a třetí generaci...?“

A. Štulíková, 1939

Od zrušení hospodyňských škol u nás (1950) uplynulo více jak půl století. Nedočkaly se zatím kritického posouzení, některými spíše nekritického odsouzení. Historie však dokazuje, že jim nelze upřít významný podíl na povznesení venkova, ani nezanedbatelnou roli určité hráze proti jeho vyliďňování. Neškodí ani připomenout, že naše hospodyňské školství bylo v leccems příkladem pro cizinu, že mělo přinejmenším v Evropě skutečně mimořádný zvuk. Ten mu vtiskla řada pozoruhodných osobností. Jednou z těch neschopnějších a nejobětavějších byla Marie Hradilová.

Narodila se 15. března 1879 v Henčlově u Přerova. K přírodě, k venkovu a k práci zemědělské si po celý život zachovala pravý, nefalšovaný vztah. Po studiích, předepsané praxi a zkouškách učitelské způsobilosti nastupuje na pedagogickou dráhu. V den svých pětadvacátých narozenin, 15. března 1904, začíná na hospodyňské škole v Lounech, pak nakrátko přechází do Benešova u Prahy, ale již 1. října 1905 se vrací na rodnou Moravu a stává se ředitelkou hospodyňské školy v Kroměříži. V této funkci vytrvala do roku 1939, tedy bezmála 34 let, tj. víc jak polovinu šestašedesátileté existence školy. Své škole a hospodyňskému školství dala všechny své síly, aby pak v ústraní a jistě s nemalou bolestí sledovala jeho zánik. Zemřela – podle písemného sdělení státního okresního archivu v Přerově – 12. února 1963 v Olomouci.

Do Kroměříže přichází jako šestadvacetiletá, sice s nevelkými zkušenostmi, ale s nadšením a neumdlévající pracovitostí. Přichází do školy, která byla donedávna (do r. 1901) spojena s místní rolnickou školou (první samostatnou ředitelkou byla Marie Johnová, která na svou funkci po 4 letech rezignovala). „Celá ta doba od založení školy až do jejího příchodu na školu byla vlastně dobou příprav a provizoria“, říká znalec těchto poměrů, profesor kroměřížské rolnické školy J. Filipský (1934).

Marii Hradilovou čekalo skutečně hodně práce – na poli organizačním, pedagogickém, osvětovém. Záhy po jejím příchodu se začíná připravovat stavba nové školy a již v roce 1908 se v nové budově vyučuje. Její kapacita je

20 žákyň. Zájem však trvale převyšuje ubytovací možnosti, proto v roce 1931 bylo zemskými orgány rozhodnuto provést nadstavbu jednoho poschodí a úpravu stávajících prostor. Vzniklo zařízení, které se blížilo optimálním představám paní ředitelky.

Ve druhém poschodí byl vzorně zařízený internát, kde až 36 žákyň „tvoří s učitelským sborem jednu velkou rodinu. Pospolitým životem zušlechťují chování a získávají po stránce mravní i rozumové. Internát i škola zařízeny jsou nejen prakticky a účelně, ale i vkusně, takže i po stránce estetické žákyň velmi získávají...“. V prvním poschodí byly dvě „učirny“, kabinety, hostinský pokoj, byt ředitelky a služek, v přízemí ředitelna, knihovna, hovorňa, jídelna, kuchyně, umývárna, spíže a byty učitelek. V suterénu kromě prádelny, žehlírny, sklepů na ukládání čerstvého a konzervovaného ovoce byla zřízena pekárna, mlékárna, sýrarna – samozřejmě v měřítku přiměřeném výukovým potřebám.

V popředí zájmu bylo tehdy mlékařství. Proto ředitelka Hradilová prosadila, aby žákyň měly možnost v novém zařízení nejen pracovat s odstředivkou, vyrábět máslo, tvaroh a sýry, ale i stanovovat v mléku tuk a vodu. Pro další zdokonalení bylo využíváno zařízení nedaleké specializované mlékařské a sýrařské školy.

Při škole bylo zřízeno i malé hospodářství. Skot se nechoval, byl k dispozici na sousední rolnické škole. Prasata se chovala tolik, „aby většinu omastku a masa poskytovalo vlastní hospodářství“ (zpravidla do 10 kusů). Značná pozornost byla věnována drůbeži. Vybudovány byly dva zděné kurníky pro 120 kusů dospělé drůbeže a dvě místnosti pro líhnutí (jedna líheň na 120, druhá na 220 vajec, líhlo se i přirozenou cestou). Pro odchov mladé drůbeže byly v zahradě umístěny dvě dřevěné mobilní „domky“ a k tomu prostranné výběhy. (Např. ve školním roce 1930/31 se chovalo 100 nosnic, 200–300 mladé drůbeže – bílé wyan-dotky, bronzové krůty, pekingské kachny a perličky).

Škola měla i vlastní zahradnictví (výměra 0,6 ha), kde žákyň poznávaly zásady pěstování ovoce, zeleniny i květin.

Vypěstovaná zelenina se zpracovávala v kuchyni a stejně jako ovoce, konzervovala na zimu – stejně i ovoce – (od počátku 30. let minulého století měla škola vlastní moderní sušárnu na ovoce a zeleninu).

Takto tedy ve stručnosti vypadal svého času, podle Hradilové i řady současníků, jeden z nejlepších „dívčích ústavů“ vůbec, neboť sotva kde bylo tak výhodně soustředěno tolik podmínek a možností výchovných a vzdělávacích. Umístění školy dovolovalo poměrně snadno využít výhod, jež poskytovalo přitažlivé město, ale zároveň šlo plně využít i předností venkova.

Vedle budování materiálních podmínek, vedle řešení denních provozních problémů, se ředitelka Hradilová velmi pečlivě a systematicky starala o modernizaci obsahové náplně i o metodickou úroveň výchovně-vzdělávacího procesu. Vychází z přesvědčení, že vzdělání dívek přispívá nejen ke šťastné budoucnosti jich samotných, ale „čím vzdělanější národ a dokonalejší ženy a matky, tím lepší a zdatnější jest celé lidské pokolení, celý náš národ...“

Své žákyně vedla tak, aby nepohlížely „na práci jako na nějaké zlo, ale jako na potřebnou věc pro každého člověka, která tělo otužuje, ducha ušlechťuje, zabezpečuje blahobyt, spokojenost a tím pravé štěstí...“ Sama dávala ten nejlepší příklad. Město ji, jak říká J. Filipský (1924), moc neznalo, zato ji ale znaly „venkovské hospodyně a z města ony, které

byly na škole na různých těch kursech. A rolnictvo v okrese – všechen respekt a úctu k její osobě – dobře ví, koho má ve škole ve své paní ředitelce.“

Pod jejím vedením se kroměřížská hospodyňská škola skutečně stala příkladným zařízením svého druhu, o čemž svědčí např. slova dr. E. Reicha, šéfa zemědělského školství z roku 1928: „... Dobré zkušenosti z Kroměříže vedly nás k postupnému budování hospodyňského školství zemědělského a sloužily za příklad a povzbuzení četným státům jiným...“

Ačkoliv práce ve škole byla vysilující, ředitelka Hradilová se obětavě zúčastňovala i činnosti mimoškolní. Vykonala bezpočet přednášek, kurzů, individuálních konzultací, byla i funkcionářkou Zemědělské poradny, zřízené k 1. 1. 1931. Činná byla i literárně. Napsala mnoho odborných článků, pro své žákyně a širokou veřejnost vydala několik spisů, např.: *Konservování potravin*, *Chov drůbeže*, ve spolupráci s insp. J. Kynčlem učebnici *Zahradnictví a Nauku o potravinách* ve spolupráci s dr. Z. Kobzou. Její zásluhy ocenila Československá akademie zemědělská jednoznačnou volbou za „skutečného“ člena v r. 1934. Tentýž rok ji také ministerstvo zemědělství pověřilo funkcí státní inspektorky hospodyňského vyučování v zemi Moravskoslezské, na Slovensku a Podkarpatské Rusi.

Ing. Josef Rozman, CSc., Moravská Třebová

Vánoce v SOU a OU Opočno

Ve dnech 6. a 7. prosince 2003 se v areálu SOU a OU Opočno konal 7. ročník výstavy „Vánoce v Opočně“. Během soboty a neděle se přišlo podívat přes 1 500 návštěvníků na pestrnou nabídku výrobků vystavovatelů a prodejců z Opočna a blízkého okolí.

Z širokého sortimentu si bylo možné zakoupit např. svíčky, předměty s opočenskými motivy, drobnou keramiku a ani letos nechyběly betlémy z Orlických hor.

Ing. Jiří Mlateček, SOU a OU Opočno

Přehled vybraných mezinárodních i regionálních zemědělských a potravinářských výstav a veletrhů v roce 2004

K níže uvedeným výstavám a veletrhům zajistí dopravu včetně dalšího odborného programu **AGRO TOUR Praha, s.r.o.**,
www.agrotour-praha.cz, e-mail: agrotour@iol.cz, tel.: 235 518 118, 604 985 756

16. – 25. 1. 2004	Německo	Berlín	GRÜNE WOCHE + IGW	zemědělství, výživa, zahradní stavby
20. – 24. 1. 2004	Dánsko	Herning	AGROMEK	mechanizace, skot, prasata
28. 1. – 1. 2. 2004	Řecko	Thessaloniki	AGROTICA	zemědělské stroje, doplňky
9. – 15. 2. 2004	Belgie	Brusel	AGRIBEX	zemědělství, chov skotu, zahr. stavby
28. 2. – 7. 3. 2004	Francie	Paříž	SIA	zemědělství
3. – 7. 3. 2004	Chorvatsko	Zagreb	POLJOPRIVREDA	zemědělství
3. – 7. 3. 2004	Itálie	Verona	FIERAGRICOLA/AGRIEXPO	zemědělství, chov zvířat
1. – 4. 4. 2004	Lotyšsko	Riga	RIGA AGRO	zemědělství
15. – 17. 4. 2004	Estonsko	Tartu	AGRO TARTU	zem. stroje, zem. produkty
21. – 25. 4. 2004	Portugalsko	Braga	AGRO	zemědělství, chov skotu, potraviny
6. – 9. 5. 2004	Litva	Vilnius	Agro Balt	zemědělství, výživa, balicí technika
11. – 13. 5. 2004	Holandsko	Utrecht	VICTAM	výroba krmiv
12. – 16. 5. 2004	Španělsko	Silleda	SEMANA VERDEdeGALICIA	zemědělství, chov skotu, potraviny, dřevařství
5. – 6. 6. 2004	Polsko	Plonsk	MDR	zemědělství
9. – 13. 6. 2004	Maďarsko	Győr	AGRORAAB	zemědělství, potravin. průmysl
4. – 7. 7. 2004	V. Británie	Stoneleigh	THE ROYAL SHOW	komplexní zemědělství
21. – 28. 8. 2004	Slovinsko	Gorn. Radgona		zemědělství, potraviny
30. 8. – 5. 9. 2004	Rusko	St. Petersburg	Agro Rus	zemědělský a potravinářský průmysl
31. 8. – 4. 9. 2004	Bulharsko	Dobrich	The Agriculture	vše pro zemědělství
1. – 5. 9. 2004	Rakousko	Wels	AGRARIA, HERBSTMESSE	zemědělství, spotřební zboží
14. – 17. 9. 2004	Francie	Rennes	S.P.A.C.E.	zemědělství
21. – 24. 9. 2004	Gruzie	Tbilisi	Agro+Food+Dring+Tech Expo	zemědělství, potraviny, nápoje, balicí technika
konec září 2004	Německo	Mnichov	OKTOBERFEST	pivní slavnosti
7. – 17. 10. 2004	Švýcarsko	St. Gallen	OLMA	zemědělství a mlékařství
13. – 16. 10. 2004	Finsko	Turku	Farma Machinery Fair Landm.	zemědělské stroje
20. – 23. 10. 2004	Švédsko	Jönköping	ELMIA AGRICULTURAL	zeměd. stroje, hospodaření, technologie
9. – 12. 11. 2004	Německo	Hannover	AGRITECHNIKA	zemědělská technika
13. – 16. 11. 2004	Itálie	Bologna	EIMA	zemědělské a zahradní stroje
2. – 5. 12. 2004	V. Británie	Londýn	The Royal Smithfield Show	zemědělské stroje

ÚZPI PRAHA

47816
ISSN 0044-3875

První číslo časopisu Zemědělská škola vyšlo v r. 1936. Časopis byl nejdříve volnou přílohou měsíčníku Zemědělský pokrok, brzy ale začal vycházet samostatně. V r. 1991 jeho vydávání převzaly zemědělské školy (všech stupňů) a některé vzdělávací instituce. I po rozdělení Československa zůstává časopis společným pojítkem zemědělského školství v České republice a ve Slovenské republice.

Od školního roku 2002/2003 se dohodl dosavadní vydavatel – Sdružení zemědělských, lesnických a potravinářských škol, rybářské školy a školních hospodářství – s Ústavem zemědělských a potravinářských informací Praha o poskytnutí práva vydávat časopis a používat titul Zemědělská škola – Pôdohospodárska škola. Vydávání časopisu se tak vrací do prostorů, odkud před 66 lety vyšlo první číslo Zemědělské školy, a kde také v tehdejších „Domě Zemědělské osvěty“ sídlila redakce.

Časopis je určen pedagogickým pracovníkům i studentům, výzkumným a odborným pracovníkům, všem organizacím zabývajícím se zemědělským školstvím a vzděláváním i jednotlivcům působícím v oblasti tohoto zájmu.

**AGROINŠTITÚT
NITRA**

Ústav zemědělských
a potravinářských informací

**Ať se Vám podaří složit si
rok 2004
podle svých představ**

Časopis vydávají

Ústav zemědělských a potravinářských informací, Slezská 7, 120 56 Praha 2
Agroinštitút, Akademická 4, 949 01 Nitra

Adresy redakcí

ÚZPI, Slezská 7, 120 56 Praha 2

tel.: 227 010 439, fax: 227 010 119, e-mail: krajickova@uzpi.cz

Redaktorka: Ing. Alena Krajíčková

Agroinštitút, Akademická 4, 949 01 Nitra

tel.: 037/791 02 24, fax: 037/791 02 26, e-mail: osov@agroinstitut.sk

Redaktorka: Ing. Gabriela Páleníková

www.agronavigator.cz

Časopis vychází desetkrát ročně (září – červen), cena jednoho výtisku je 15 Kč,
roční předplatné 150 Kč

Objednávky časopisu zajišťuje česká redakce a slovenská redakce na svých adresách

Sazba a tisk ÚZPI Praha

Autorem ilustrace na obálce je Ing. Mirko Hrabě, SZeŠ Humpolec

Redakční rada

Ing. Jaromír Beneš, Školní statek Opava;
PhDr. Zuzana Burdanová, MP SR Bratislava;
Ing. Miroslav Červený, SZeŠ Humpolec; Ing.
Igor Drobný, SZÁŠ Piešťany; PhDr. Radmila
Dytrtová, CSc., KP ČZU Praha; Ing. Ludmila
Gočálová, MZe ČR; Ing. Zorka Husová,
NÚOV Praha; Ing. Ivan Jung, CSc., Slovenská
poľnohospodárska a potravinárska komora; Ing.
Václav Kolečko, SOU Praha – Velká Chuchle;
Ing. Ludmila Kováčiková, Agroinštitút Nitra;
PhDr. Dana Linhartová, CSc., ÚHV PEF
MZLU Brno; Ing. Josef Matoušek, MZe
ČR; Ing. Mária Múdra, ZSSP Rakovice;
Ing. Jaromír Musil, Ph.D., Národohospodárska
škola Boskovice; doc. Ing. Milan Slavík, CSc.,
KP ČZU Praha; PhDr. Pavel Sýkora, MZe ČR